

Dosarul nr. 2rac-9/20

Prima instanță: Judecătoria Strășeni – I. Chiroșca

Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău – Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Svetlana Filincova
Victor Boico
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolvență, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, societatea pe acțiuni „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei creditare, dobânzilor și penalităților, și

acțiunea reconvențională intentată la cererea societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolvență, împotriva Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ruslan Purice, Valeriu Corlăteanu și Tudor Mogîldea cu privire la recunoașterea nulității actelor juridice,

împotriva deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoria Strășeni în partea respingerii acțiunii inițiale depuse de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova ca fiind prescrisă, iar în rest hotărârea s-a menținut,

constată:

La 13 aprilie 2010, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus la Curtea de Apel Economică cerere de chemare în judecată împotriva societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolvență (în continuare SA „Avicola Bucovăț”) cu privire la încasarea datoriei creditare, dobânzilor și penalităților.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, în perioada anilor 1993-1997, SA „Avicola-Bucovăț” a beneficiat de credite prin recreditare din surse externe în valoare totală de 520 400 de dolari SUA, după cum urmează:

1. în baza acordului de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, SA „Avicola-Bucovăț” a beneficiat de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), în legătură cu seceta din anul 1993, de un credit în

- sumă de 193 050 de dolari SUA, pe o perioadă de 3 ani din momentul recepționării producției, cu termenul de rambursare a creditului de la 01 aprilie 1995 până la 01 aprilie 1998, în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 5% anual pentru perioada 01 aprilie 1995 – 30 iunie 1995, 7% anual pentru perioada 01 iulie 1995 – 31 decembrie 1995 și 9% anual pentru perioada 01 ianuarie 1996 – 01 aprilie 1998;
2. în baza acordului de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, SA „Avicola-Bucovăț” a beneficiat de la B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, de un credit în sumă de 110 000 de dolari SUA, pe un termen de 5 ani din momentul recepționării producției, cu perioada de rambursare de la 01 ianuarie 1995 până la 01 noiembrie 1999, în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 15% la sută anual;
  3. în baza acordului de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, SA „Avicola-Bucovăț” a beneficiat de la B.I.R.D. (redresare) de un credit în sumă de 120 069 de dolari SUA, pe o perioadă de 3 ani din momentul recepționării producției, cu termenul de rambursare de la 01 aprilie 1997 până la 01 aprilie 1998, în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 8% la sută anual;
  4. în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 124 din 27 februarie 1995 și acordului de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 (SUA PL-480 [tr.3]), SA „Avicola-Bucovăț” a beneficiat de un credit în valoare de 77 275 de dolari SUA, pe o perioadă de 3 ani din momentul recepționării producției, cu termenul de rambursare de la 01 aprilie 1997 până la 01 aprilie 1998, în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 3,5% la sută anual.

Succesiv, reclamantul a menționat că, prin Legea cu privire la măsurile de redresare a situației economico-financiare a întreprinderilor zootehnice nr. 113-XV din 13 martie 2003, creditele acordate s-au recalculat în valută națională la cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA, stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare. La recalcularea creditelor respective în valută națională, s-a aplicat rata dobânzii egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei la data semnării contractelor de creditare.

Astfel, în baza Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003 părțile contractante au încheiat acorduri adiționale la acordurile de credit, conform cărora datoria SA „Avicola-Bucovăț” la situația din 01 aprilie 2003 constituia 4 665 730,29 de lei, după urmează:

- la acordul de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995 – 1 226 426,69 de lei;
- la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994 – 1 094 522,40 de lei;
- la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 – 1 411 610 lei;
- la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 – 933 171,20 de lei.

Totodată, în temeiul Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003, datoria SA „Avicola-Bucovăț” la bugetul de stat în sumă totală de 4 665 730,29 de lei, conform acordurilor de credit enunțate supra, a fost înghețată până la 31 decembrie 2007.

Ulterior, în temeiul Legii nr. 304-XV din 27 decembrie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003, SA „Avicola-Bucovăț” a fost exclusă din anexa la această lege.

Prin urmare, reclamantul a evocat că soldul total al restanțelor SA „Avicola-Bucovăț” pe credite recreditate din surse externe constituie 5 483 985,55 de lei, care este cu termen expirat.

Reclamantul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul SA „Avicola-Bucovăț” în folosul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, a datoriei în sumă de 5 483,985,55 de lei (vol. I, f.d. 2-4).

Prin încheierea din 19 aprilie 2010 a Curții de Apel Economice s-a atras în proces Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-nul Strășeni în calitate de intervenient accesoriu.

La 06 septembrie 2010, SA „Avicola-Bucovăț”, reprezentată de Vitalie Ciofu, a depus cerere de intentare a acțiunii reconvenționale împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea nulității actelor juridice, în concret:

1. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova referitor la creditul extern SUA PL-480 (tr. III) an. 1994;
2. actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 15 martie 2004;
3. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
4. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
5. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 094 522,40 de lei;
6. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
7. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
8. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 226 426,69 de lei;
9. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
10. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;

11. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D. redresare an. 1993;
12. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
13. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
14. actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008 (vol. I, f.d. 50-52).

În motivarea acțiunii reconvenționale, SA „Avicola-Bucovăț” a invocat că nu recunoaște aceste acte ca producătoare de efecte juridice, deoarece nu au fost semnate de persoane împuternicite de a reprezenta societatea, unica persoană împuternicită fiind administratorul Doremidont Corețchii.

În acest sens, SA „Avicola-Bucovăț” a notat că Tudor Mogîldea, care figurează ca președinte al SA „Avicola-Bucovăț”, precum și Valeriu Corlăteanu, care figurează ca director al SA „Avicola-Bucovăț” nu au fost înregistrați ca administratori ai societății și, respectiv, nu erau în drept să încheie careva acte în numele acesteia.

De asemenea, actul de verificare din 08 iulie 2008 nu a fost semnat de o persoană împuternicită, deoarece semnatarul Ruslan Purice nu deținea funcția de administrator al societății.

Sub acest aspect SA „Avicola-Bucovăț” a evocat că potrivit informației nr. 376 din 01 iulie 2008 eliberate de Camera Înregistrării de Stat, de la momentul înregistrării societății prin reorganizare – 30 aprilie 2005 și până în prezent, aceasta a avut un singur administrator – Doremidont Corețchii.

Astfel, în opinia reclamantei în acțiunea reconvențională, actele juridice nulitatea cărora se cere, au fost încheiate cu încălcarea dispozițiilor art. 50 din Codul civil (în redacția anului 1964) și art. 220 din Codul civil (în redacția anului 2002).

Prin hotărârea din 13 decembrie 2010 a Curții de Apel Economice s-a respins acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

S-a admis acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț” și s-au declarat nule actele juridice invocate de SA „Avicola-Bucovăț”.

S-a încasat din contul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în folosul SA „Avicola-Bucovăț” suma de 1 400 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate sub formă de taxă de stat (vol. I, f.d. 131-132, 133-138)

Prin decizia din 14 aprilie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 13 decembrie 2010 a Curții de Apel Economice și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Economică (vol. I, f.d. 158, 159-163).

Prin hotărârea din 22 decembrie 2011 a Curții de Apel Economice s-a respins integral acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, ca fiind nefondată.

S-a admis integral acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț” și s-au recunoscut drept nule din momentul semnării actele juridice invocate.

S-a încasat din contul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în folosul SA „Avicola-Bucovăț” suma de 1 400 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate sub formă de taxă de stat (vol. I, f.d. 190-191, 192-198 recto-verso).

Prin decizia din 27 februarie 2012 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 22 noiembrie 2011 a Curții de Apel Economice și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Economică (vol. I, f.d. 221, 222-228).

Prin încheierea din 14 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău s-au atras în proces pe acțiunea inițială în calitate de intervenienți accesorii de partea pârâtei SA „Avicola-Bucovăț” – Valeriu Corlăteanu, Tudor Mogîldea, Ruslan Purice, iar pe acțiunea reconvențională în calitate de intervenienți accesorii de partea pârâtului Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Guvernul Republicii Moldova (vol. I, f.d. 236).

Prin încheierea din 12 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” (vol. II, f.d. 23-24).

Prin încheierea din 01 martie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a strămutat cauza pentru examinare după competență la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (vol. II, f.d. 53-54).

Prin încheierea din 14 februarie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, s-a strămutat cauza pentru examinare după competență la Judecătoria Strășeni (vol. II, f.d. 94).

La 16 decembrie 2014, în cadrul ședinței de judecată, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depuse cerere de majorare a pretențiilor, în conformitate cu art. 60 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat încasarea din contul SA „Avicola-Bucovăț” în folosul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, a datoriei în sumă de 6 751 702,85 de lei (vol. II, f.d. 161, 192-193, vol. III, f.d. 15).

În motivarea cererii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a indicat că majorează pretențiile în partea dobânzilor de întârziere și a penalităților, conform condițiilor contractuale.

Prin hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni s-a respins ca neîntemeiată și prescrisă acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

S-a admis acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț” și s-au recunoscut nule actele juridice:

1. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova referitor la creditul extern SUA PL-480 (tr. III) an. 1994;
2. actul de verificare a datoriei dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 15 martie 2004;
3. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;

4. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
5. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 094 522,40 de lei;
6. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
7. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
8. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 226 426,69 de lei;
9. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
10. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
11. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D. redresare an. 1993;
12. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
13. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
14. actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008 (vol. I, f.d. 39-45).

Prin decizia din 29 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat integral hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și s-a încasat din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul bugetului de stat (Ministerului Finanțelor) datoria în sumă de 6 751 702,85 de lei.

S-a respins acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț”, ca neîntemeiată (vol. III, f.d. 159, 160-168).

Prin decizia din 16 septembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul depus de SA „Avicola-Bucovăț”, s-a casat decizia din 29 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău și s-a remis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (vol. III, f.d. 207-224).

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni în partea respingerii ca fiind prescrisă acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, iar în rest hotărârea fiind menținută (vol. IV, f.d. 72, 73-83).

Prin decizia din 19 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul depus de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a remis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (vol. IV, f.d. 160-175).

Prin decizia din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni în partea respingerii ca fiind prescrisă acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, iar în rest hotărârea fiind menținută (vol. V, f.d. 85-86, 87-104).

În consolidarea soluției Curtea de Apel Chișinău a reținut că lipsesc probe ce ar dovedi că Valeriu Corlăteanu, Ruslan Purice sau Tudor Mogîldea ar fi fost înregistrați în Registrul de stat al persoanelor juridice în calitate de reprezentanți ai organului executiv/administratori ai SA „Avicola-Bucovăț”, pentru survenirea dreptului acestora de reprezentare a societății.

În consecință, instanța de apel a conchis că Valeriu Corlăteanu, Ruslan Purice și Tudor Mogîldea nu dispuneau la data încheierii/întocmirii actelor contestate de atribuții de reprezentare a SA „Avicola-Bucovăț”, inclusiv în contextul lipsei probelor ce ar dovedi cert acordarea de către organul abilitat al SA „Avicola-Bucovăț” a împuternicirilor de a încheia actele respective.

Astfel, lipsa împuternicirilor acestor persoane de a acționa în numele SA „Avicola-Bucovăț” atrage nulitatea actelor contestate, inclusiv în contextul în care ulterior încheierii acestora societatea în persoana organului de conducere abilitat nu a făcut nicio declarație de recunoaștere a acestor acte.

Referitor la fondul acțiunii inițiale, instanța de apel a reținut că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu a dovedit în modul stabilit de lege transferul în proprietatea SA „Avicola-Bucovăț” a mijloacelor bănești și a produselor ce au constituit obiectul contractelor de împrumut, motiv pentru care acesta nu este îndreptățit de a pretinde restituirea împrumutului, în virtutea principiului preeminenței legii.

Mai mult decât atât, Curtea de Apel Chișinău a notat că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nici nu a semnat contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, astfel încât acesta nu produce efecte juridice, deoarece nu se încadrează în exigențele legale ce oferă unui act juridic bilateral caracter executoriu.

La 17 august 2019, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii din 28 iulie 2015 a

Judecătoria Strășeni, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și să fie respinsă acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț”, ca neîntemeiată (vol. V, f.d. 107-113).

Argumentele recursului în esență s-au rezumat la reiterarea circumstanțelor faptice și temeiurile de drept ale cauzei, suplimentar fiind invocat că instanțele inferioare în mod eronat au conchis că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu a probat onorarea obligațiilor contractuale de livrare a mărfii în contul creditelor acordate. Or, în acest sens nu s-a ținut cont de faptul că actele primare nu pot fi prezentate din motive obiective, legate de nimicirea acestora de către organul responsabil de eliberarea mărfii în contul creditelor (Departamentul Produselor Cerealiere) în legătură cu expirarea termenului de păstrare de 5 ani.

Însă, recepționarea de către SA „Avicola-Bucovăț” a mărfii în contul creditelor acordate se confirmă prin mai multe acțiuni săvârșite din partea reprezentanților societății, precum și din unele acte anexate la materialele cauzei, și anume:

- prin semnarea acordurilor adiționale la contractele de credit;
- prin semnarea a șase acte de verificare;
- prin efectuarea unor plăți în vederea stingerii datoriilor pe contractele de credit încheiate cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
- prin conturile personale ale SA „Avicola-Bucovăț”, evidența cărora este ținută de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și copiile cărora au fost anexate la materialele cauzei.

Succesiv, recurentul a menționat că, întru probarea datoriei SA „Avicola-Bucovăț”, a prezentat șase acte de verificare semnate împreună cu aceasta, iar intimata a invocat nulitatea doar a două acte de verificare. Respectiv, legalitatea a cel puțin patru acte de verificare este indiscutabilă. Însă, instanțele inferioare nu au dat apreciere acestui fapt.

Astfel, semnarea acestor acte de verificare de către diferiți angajați, inclusiv contabili-șefi ai SA „Avicola-Bucovăț”, probează faptul că marfa a fost recepționată de debitor și datoria a fost reflectată la acel moment în evidența contabilă a societății. Or, în cazul în care marfa nu era să fie recepționată, contabilitatea SA „Avicola-Bucovăț” nu putea să introducă în evidența contabilă datoria față de bugetul de stat, iar contabilii-șefi nu puteau semna acte de verificare în cazul inexistenței datoriei.

În privința faptului că Ruslan Purice nu ar fi dispus de dreptul de a semna actul de verificare din 08 iulie 2008, recurentul a relevat că acesta a fost numit prin ordinul SA „Avicola-Bucovăț” nr. C-2 din 02 iulie 2008 în funcția de director executiv al societății, începând cu data de 02 iulie 2008, cu împuternicirea de a semna documente juridice și financiare. Așa, în baza acestui ordin Ruslan Purice a fost în drept de a semna acte de verificare, care fac parte din categoria „documentelor juridice și financiare”, acest fapt fiind constatat și prin decizia din 14 aprilie 2011 a Curții Supreme de Justiție, emisă în prezenta cauză.

De asemenea, recurentul a opinat că instanțele inferioare eronat au ajuns la concluzia că nesemnarea contractului nr. 12-19A din 01 mai 1995 Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova face imposibilă pretinderea restituirii datoriei în

baza acestui contract. Or, acest contract a fost vizat de către persoanele responsabile din cadrul Ministerului, fiind autentificat prin aplicarea ștampilei.

Mai mult ca atât, contractul deja a produs efecte juridice, datorită faptului că a fost executat prin acordarea mărfii în contul creditului, iar drept dovadă indirectă în acest sens servește încheierea de către părți la 01 august 1997 și 15 martie 2004 a acordului adițional la acest contract și a mai multor acte de verificare.

Prin urmare, omisiunea semnării nu poate fi calificată ca fiind imposibilă solicitarea încasării datoriei, în condiția în care din acțiunile ulterioare ale părților rezultă că într-o măsură sau alta contractul a fost realizat.

Finalmente, recurentul a indicat că, judecând cauza, instanțele inferioare nu s-au expus asupra tuturor argumentelor și nu au dat apreciere tuturor probelor administrate, în special:

- celor 6 acte de verificare, semnarea cărora are ca efect recunoașterea datoriei de către SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractelor de credit încheiate cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
- asupra constatărilor actului Departamentului Control și Revizie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind rezultatele controlului tematic asupra activității economico-financiare a SA „Avicola-Bucovăț” din 25 decembrie 2002.

Prin referința din 03 septembrie 2019, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și să fie respinsă ca neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț” (vol. V, f.d. 126-128, 132).

Prin referința din 19 noiembrie 2019, SA „Avicola-Bucovăț” a solicitat respingerea recursului declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. V, f.d. 143-145).

Prin încheierea din 30 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova împotriva deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. V, f.d. 140).

În corespundere cu articolul 431 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel tine de competența Curții Supreme de Justiție. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 5 judecători de la Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.

Articolul 441 din Codul de procedură civilă stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În sensul articolului 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La 17 decembrie 2019, SA „Avicola-Bucovăț”, reprezentată de avocatul Vitalie Ciofu, a depus cerere privind examinarea în ședință publică a recursului,

prin care a solicitat invitarea tuturor participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. V, f.d. 214).

Astfel, Curtea Supremă de Justiție a invitat participanții la proces în ședință publică pentru data de 09 iulie 2020, pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în recurs.

În ședința de judecată, reprezentantul în bază de procură al recurentului Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Andrei Balan, a susținut integral cererea de recurs, solicitând admiterea ei în sensul în care a fost formulat.

Fiind audiat și la întrebările formulate a explicat că, în legătură cu seceta din anii 1992-1993, SA „Avicola-Bucovăț” i-au fost acordate credite sub formă de cereale și produse cerealiere pentru creșterea păsărilor, care au fost livrate în perioada anilor 1992-1994 de către Departamentul Produse Cerealiere (în prezent lichidat).

Prin prisma pct. 2 din Dispoziția Guvernului nr. 6-d din 12 ianuarie 1994 (vol. I, f.d. 101), rambursarea mijloacelor creditare urma să fie efectuată prin achitarea la contul extrabugetar al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Reprezentantul recurentului a învederat că actele primare de livrare a produselor în baza acestor contracte de credit și care ar confirma executarea obligației de către creditor nu pot fi prezentate, din motiv că au fost nimicite în legătură cu expirarea termenului de păstrare de 5 ani, fapt confirmat prin procesul-verbal de nimicire din 26 iulie 2007 întocmit de Ministerul Finanțelor. Tot din motivul nimicirii nu pot fi prezentate nici acte care să confirme ce produse concret și în ce cantitate au fost livrate SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractelor de credit.

Însă, livrarea produselor se demonstrează prin faptul că părțile contractante au încheiat în baza Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003 acorduri adiționale la contractele de credit, prin care contractele s-au recalculat din valută străină – dolari SUA în valută națională la cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA, stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare.

De asemenea, livrarea produselor este probată și prin șase acte de verificare a datoriilor creditare ale SA „Avicola-Bucovăț”, întocmite și semnate de ambele părți contractante, inclusiv reprezentanți și contabili ai societății; prin faptul că SA „Avicola-Bucovăț” a efectuat plăți în contul stingerii parțiale a datoriilor creditare; precum și prin actul Departamentului Control și Revizie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind rezultatele controlului tematic asupra activității economico-financiare a SA „Avicola-Bucovăț” din 25 decembrie 2002.

În acest sens, reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a notat că verificarea efectuată de către Departamentul Control și Revizie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a avut loc la indicația Guvernului Republicii Moldova și în baza documentelor contabile ale societății debitoare. Scopul controlului a fost neexecutarea obligațiilor SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele invocate în prezenta acțiune, fiind verificată suma creditelor și cum se rambursează acestea.

Așa, prin actul de control din 25 decembrie 2002 s-a constatat că SA „Avicola-Bucovăț” a efectuat anumite plăți în contul stingerii parțiale a datoriilor creditare. În urma controlului s-a constatat mărimea datoriei societății la buget în baza acestor contracte de credit, la momentul efectuării controlului. Mai mult decât atât, actul de control din 25 decembrie 2002 a fost contrasemnat de către directorul și contabilul șef al SA „Avicola-Bucovăț” și nu a fost contestat sau anulat.

Reprezentantul recurentului a opinat că instanțele inferioare în mod eronat au constatat că ultimul act de verificare a datoriilor creditare ale SA „Avicola-Bucovăț” din 08 iulie 2008 a fost semnat din partea societății de către o persoană neîmputernicită. Or, actul respectiv a fost semnat în numele societății de către directorul executiv – Ruslan Purice.

În privința nulității actelor de verificare a datoriilor invocate în acțiunea reconvențională, reprezentantul recurentului a subliniat că sunt o multitudine de acte, printre care acordurile adiționale la contractele de credit și șase acte de verificare a datoriilor, care au fost semnate în perioade diferite, de diferiți angajați ai SA „Avicola-Bucovăț” și sunt confirmate prin ștampila societății. Respectiv, acestea sunt valabile. Cu atât mai mult că, în privința a cel puțin patru acte de verificare a datoriilor nu s-a invocat nulitatea.

Succesiv, reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a considerat că, în speță, nu a fost demonstrată legătura de cauzalitate dintre prezenta acțiune civilă și obiectul care s-a soluționat prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătorei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97, prin care s-a încasat din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” suma de 5 852 515,82 de lei.

În privința dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1058 din 20 octombrie 2000, care stipulează că rambursarea mijloacelor creditate în baza contractului de credit SUA PL-480 [tr. 3] se va efectua de către SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”, reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a evocat că potrivit pct. 3 din această Hotărâre, Combinatul trebuia să perfecteze pe sumele respective contracte de credit cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. Însă, Ministerul nu a semnat cu Combinatul asemenea contracte, prin care ultima să preia datoria creditară a SA „Avicola-Bucovăț”. Cu atât mai mult că suma creditului acordat SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractului de credit SUA PL-480 [tr. 3] nu corespunde cu suma indicată în Hotărârea Guvernului nr. 1058 din 20 octombrie 2000.

Finalmente, reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a susținut că din suma totală a creditelor acordate SA „Avicola-Bucovăț”, ultima a stins aproximativ un milion de lei, dintre care circa 400 000 de lei achitate cu mijloace financiare și circa 600 000 de lei prin achitări reciproce.

Suma datoriei de bază nerambursată de SA „Avicola-Bucovăț” pe contractele de credit este de 1 514 480,17 lei.

Datoria pretinsă de Ministerul Finanțelor prin cererea de chemare în judecată inițială în sumă de 5 483,985,55 de lei cuprinde datoria de bază, dobânzile și penalitățile calculate conform ratelor prevăzute în contractele de credit și Legea nr. 113-XV din 13 martie 2003. Ulterior, cuantumul dobânzilor și penalităților a fost majorat, deoarece de la depunerea cererii de chemare în judecată și până în prezent s-au scurs mai mult de 10 ani.

Reprezentantul recurentului a explicat că penalitatea care fost calculată până 01 aprilie 2003 a fost anulată prin efectul a Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003. Ulterior, penalitatea a fost calculată în baza acestei Legi și a contractelor de credit.

De asemenea a menționat că dobânda a fost calculată conform prevederilor Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003 și a acordurilor adiționale la contractele de credit din 15 martie 2003, pentru perioada începând cu 01 ianuarie 2008 și până la intentarea procedurii de insolvență a SA „Avicola-Bucovăț”.

În ședința de judecată, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț”, avocatul Vitalie Ciofu, a susținut integral referința depusă asupra recursului, solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătorei Strășeni.

În opinia reprezentantului intimat, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu a probat, în conformitate cu art. 118 din Codul de procedură civilă, executarea de către creditor a contractelor de credit, prin înscrisuri – documente contabile primare, justificative – facturi, delegații, acte de predare-primire sau alte acte care se întocmeau la acea etapă conform legislației. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a demonstrat ce marfă, în ce cantitate și la ce dată a livrat SA „Avicola-Bucovăț” produsele în baza acestor contracte de credit.

Reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț” a invocat că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1058 din 20 octombrie 2000 și dispoziției Guvernului nr. 1/6-d din 12 ianuarie 1994, un rol activ la eliberarea mărfii pe aceste contracte de credit l-a avut SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”. În rezultatul eliberării produselor către SA „Avicola-Bucovăț”, în anul 1997 SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” s-a adresat la Judecătoria Economică de Circumscripție Chișinău cu acțiune împotriva acesteia, prin care a solicitat încasarea datoriei pentru produsele eliberate. Așa, prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătorei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97 s-a încasat din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” suma de 5 852 515,82 de lei. Însă, în arhiva instanței de judecată nu a fost găsit acest dosar, hotărârea motivată sau cererea de chemare în judecată, pentru a înțelege temeiul formării acestei datorii.

În opinia reprezentantului SA „Avicola-Bucovăț”, prin prezenta acțiune se urmărește dubla încasare a unei și aceleiași creanțe, deoarece suma solicitată de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin cererea de chemare în judecată inițiale este identică cu cea încasată prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătorei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97.

Conform informațiilor eliberate de Camera Înregistrării de Stat (vol. I, f.d. 68, 88 și 98) unicul conducător al SA „Avicola-Bucovăț”, care în baza legii este în drept să semneze în numele acesteia careva acte fără procură, a fost Doremidont Corețchii.

Avocatul Vitalie Ciofu a menționat că Doremidont Corețchii personal i-a comunicat că nu a eliberat împuterniciri lui Mogîldea, Corlăteanu, Triboi, Cioară și Suharev să acționeze în numele SA „Avicola-Bucovăț” și să semneze careva acte în numele acesteia, inclusiv pentru cereri de reeșalonare a termenului creditelor. Mai mult ca atât, societatea nu dispune de acte care să confirme sau să infirme că aceste persoane au fost sau nu angajați ai SA „Avicola-Bucovăț”.

Astfel, reprezentarea societății avea loc doar de către un director înregistrat la Camera Înregistrării de Stat sau persoane împuternicite prin procuri în acest sens. Respectiv, probele indirecte administrate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova – cererile de reșalonare a termenului creditelor, actele de verificare a datoriilor, acordurile nu au forță probantă, deoarece au fost semnate în numele SA „Avicola-Bucovăț” de persoane fără împuterniciri, iar în unele acte nici nu este indicat numele, prenumele și funcția semnatarului.

Succesiv, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț” a învederat că, potrivit Legii cu privire la societățile pe acțiuni, contractarea creditelor putea fi efectuată doar cu acordul adunării generale a acționarilor sau a consiliului societății. În speță, însă, nu a fost probat faptul că creditele, rambursarea cărora o solicită Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, au fost aprobate de adunarea generală a acționarilor SA „Avicola-Bucovăț” sau consiliul societății.

În această ordine de idei, avocatul Vitalie Ciofu a invocat nulitatea absolută a actelor juridice enumerate în acțiunea reconvențională, întrucât contravin Legii cu privire la societățile pe acțiuni. Or, să acționeze în numele societății și să semneze asemenea acte putea directul înregistrat la Camera Înregistrării de Stat sau o persoană împuternicită prin procură sau delegație în acest sens.

La fel, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț” a considerat calculele datoriei ca fiind eronate, deoarece pentru presupusa datorie de bază la contractele de credit în sumă de 1 514 480,17 lei și pentru această perioadă nu puteau fi calculate dobânzi și penalități care depășesc suma de 5 milioane de lei. Mai mult ca atât, din înscrisurile administrate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu sunt certe formulele de calcul ale dobânzilor și penalităților, precum și perioada pentru care au fost aplicate acestea.

A notat că actul Departamentului Control și Revizie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind rezultatele controlului tematic asupra activității economico-financiare a SA „Avicola-Bucovăț” din 25 decembrie 2002 nu poate fi acceptat ca probă, deoarece este o copie simplă, nelegalizată și nu este veridică. Cu atât mai mult că și această copie ne este calitativă, unele pagini din acesta nefiind lizibile.

În privința actelor de verificare a datoriilor, avocatul Vitalie Ciofu a menționat că semnatarii acestor acte (Mironca, Cioară și alții) nu au avut împuterniciri de a le semna.

Dealtfel, avocatul Vitalie Ciofu nu a putut explica de ce pe actele de verificare a datoriilor a fost aplicată ștampila SA „Avicola-Bucovăț”, presupunând că ștampila putea fi imitată sau aplicată de persoane necunoscute. Însă, pe asemenea acte contează semnătura și cui aparține aceasta, or, atât Codul civil vechi în redacția anului 1964, cât și cel în redacția anului 2002 nu prevede obligația de a autentifica actele prin aplicarea ștampilei.

Cu titlu subsecvent, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț” a evocat că directorul SA „Avicola-Bucovăț” – Doremidont Corețchii a recunoscut că a semnat contractele de credit cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, scopul fiind de a primi produsele conform obiectului acestora și că din anul 1992 și până în anul 2013 Doremidont Corețchii nu a contestat faptul că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu și-a executat obligațiile conform contractelor de credit și nu a livrat produsele.

În acest sens a menționat că creditele au contractate formal, pentru ca Combinatul de produse cerealiere din Chișinău să elibereze produsele, iar ulterior eliberării produselor, Combinatul s-a adresat cu acțiune de încasare a datoriei conform contractelor de credit, care a fost admisă prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97.

Așa, directorul SA „Avicola-Bucovăț” – Doremidont Corețchii considera că hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97 societatea și-a executat obligațiile conform contractelor de credit. Iar, odată ce a aflat că Ruslan Purice a semnat acte de recunoaștere a acestei datorii față de Ministerul Finanțelor, Doremidont Corețchii l-a eliberat din funcție pentru faptul că acționat în numele societății fără a avea împuterniciri în acest sens.

Sub acest aspect, avocatul Vitalie Ciofu a vădit că, prin prisma legislației muncii și civile, angajatorul răspunde pentru acțiunile salariatului său. Însă, actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” semnat de Ruslan Purice în anul 2008 nu a fost contestat până în anul 2010 (prin acțiunea reconvențională), deoarece până la acel moment nu a produs efecte juridice.

Finalmente avocatul Vitalie Ciofu a explicat că în perioada anilor 1995-2013 funcția de director a SA „Avicola-Bucovăț” a fost ocupată de către Doremidont Corețchii, după anul 2013 această funcție a fost ocupată de Vladimir Custovid, iar ulterior de Vitalie Malai.

Deși, prin actul Departamentului Control și Revizie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind rezultatele controlului tematic asupra activității economico-financiare a SA „Avicola-Bucovăț” din 25 decembrie 2002 s-a constatat că până la 16 ianuarie 2002 conducător al societății a fost Tudor Mogîldea, iar de la 18 ianuarie 2002 Nicolae Triboi, precum și faptul că Claudia Cioară și Lozovan au ocupat funcția de contabil al societății, aceste persoane nu aveau împuterniciri speciale de a acționa în numele societății.

Totodată, avocatul Vitalie Ciofu a relevat că, într-adevăr contabilul șef are obligația de a semna acte prin care să confirme sau să infirme datoriile societății, însă la materialele cauzei lipsesc probe care să demonstreze că semnatarii actelor de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” dețineau această funcție în cadrul societății. Circumstanța dată nu poate fi probată prin acte de angajare, deoarece acestea nu s-au păstrat.

În ședința de judecată, directorul SA „Avicola-Bucovăț”, Vitalie Malai, a susținut integral referința depusă asupra recursului, solicitând respingerea acestuia și menținerea deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni.

Fiind audiat la întrebările formulate a explicat că pretinsa datorie a fost formată în anii 1994-1995, când SA „Avicola-Bucovăț” încă nici nu exista. La acel moment era o societate unică, în componența căreia intrau toate avicolele Republicii Moldova.

Respectiv, în speță, nu a fost probat faptul că în urma reorganizării SA „Avicola-Bucovăț” a succedat datoria pe aceste contracte de credit. În urma reorganizării societatea a succedat doar bunurile aflate în Bucovăț.

În opinia sa este eronat argumentul reprezentantului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, precum că actele primare de livrare a mărfii au fost

nimicite, în legătură cu expirarea termenului de păstrare. Or, acest termen începe să curgă doar atunci când obligația este stinsă. Atât timp cât există obligația, documentele primare urmează a fi păstrate.

Mai mult ca atât, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu a întreprins măsuri de a reconstitui aceste documente conform legislației, care prevede o asemenea procedură.

La fel, directorul SA „Avicola-Bucovăț”, Vitalie Malai, a subliniat că majoritatea înscrisurilor prezentate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu au fost legalizate, iar cele confirmate nu conțin numele și funcția persoanei care efectuat această procedură.

Contractele de credit, semnate de fostul director – Doremidont Corețchii, nu au fost contestate în instanță, deoarece se considera că această chestiune a fost soluționată prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97.

Totodată, a notat că societatea nu a depus cereri de suspendare a executării contractelor de credit până la 01 ianuarie 2008, în temeiul Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003. În acest sens a explicat că în decursul anilor au avut loc mai multe „atacuri raider” de preluare asupra controlului societății. Probabil aceste cereri au fost depuse de participanții acestui atac.

Însă, în contabilitatea SA „Avicola-Bucovăț” nu este reflectată datoria pretinsă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin prezenta acțiune.

În ședința de judecată, reprezentantul în bază de procură a Serviciului Fiscal de Stat, Tatiana Nicolai, a susținut integral poziția Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, solicitând admiterea recursului în sensul formulat.

În ședința de judecată, reprezentantul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”, avocatul Angela Capmoale, a solicitat judecarea cauzei și emiterea unei hotărâri în conformitate cu legislația civilă și procesual civilă în vigoare, explicând că Combinatul nu dispune de acte care să confirme sau să infirme pozițiile procesuale ale litiganților.

La întrebările formulate a explicat că la societate nu a păstrat actele primare și nu poate comunica temeiul încasării de la SA „Avicola-Bucovăț” a sumei de 5 852 515,82 de lei, prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97.

Intimații Ruslan Purice, Valeriu Corlăteanu și Tudor Mogîldea, precum și reprezentanții Guvernul Republicii Moldova și Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în ședința instanței de recurs nu s-au prezentat, deși, au fost înștiințați despre locul, data și ora examinării recursului.

De asemenea, fiindu-le notificată copia cererii de recurs, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referințe asupra argumentelor invocate în recurs.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia necesității admiterii acestuia, casării integrale a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să admită parțial acțiunea inițială și să respingă acțiunea reconvențională, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze

integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele și lucrările cauzei, inclusiv din explicațiile participanților la proces, date în ședința publică a instanței de recurs, Colegiul atestă că:

1) la 21 ianuarie 1994, în baza Dispoziției Guvernului nr. 6-d din 12 ianuarie 1994, între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Întreprinderea avicolă pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”), în persoana administratorului Doremidont Corețchii, a fost încheiat contractul de credit nr. 07/2-1A privind acordarea ajutorului financiar (vol. I, f.d. 16-18).

Conform clauzelor contractuale, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a acordat Întreprinderii avicole pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”) un ajutor financiar în sumă de 110 000 de dolari SUA, din contul celui primit de la B.I.R.D., pentru procurarea furajelor, pe un termen de 5 ani din momentul recepționării producției, cu perioada de rambursare de la 01 ianuarie 1995 până la 01 noiembrie 1999, în rate anuale câte 22 000 de dolari SUA, cu rata dobânzii de 15% la sută anual.

Potrivit pct. 3.2 al contractului, pentru fiecare zi de întârziere, debitorul urmează să achite penalitate de 0,01% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere.

2) la 03 aprilie 1995, în baza Dispoziției Guvernului nr. 598 din 08 august 1994, între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Întreprinderea avicolă pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”), în persoana administratorului Doremidont Corețchii, a fost încheiat contractul de credit nr. 07-19A (vol. I, f.d. 25-27).

Conform clauzelor contractuale, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a acordat Întreprinderii avicole pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”) un ajutor financiar în sumă de 193 050 de dolari SUA, sub formă de șroturi de soia, din contul creditului primit de la B.I.R.D., pe o perioadă de 3 ani (de la 01 aprilie 1995 până la 01 aprilie 1998), cu termenul de rambursare începând cu 01 aprilie 1996 în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 5% anual pentru perioada 01 aprilie 1995 – 30 iunie 1995, 7% anual pentru perioada 01 iulie 1995 – 31 decembrie 1995 și 9% anual pentru perioada 01 ianuarie 1996 – 01 aprilie 1998.

Punctul 1.5 al contractului stipulează că rambursarea creditului și plăților aferente vor avea loc în lei moldovenești, la cursul oficial stabilit de BNM față de dolarul SUA.

Potrivit pct. 1.7 al contractului, pentru fiecare zi de întârziere, debitorul urmează să achite penalitate de 0,2% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere.

3) la 01 mai 1995, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 124 din 27 februarie 1995, între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Întreprinderea avicolă pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”), în persoana administratorului Doremidont Corețchii, a fost încheiat contractul de credit nr. 12-19A, din contul surselor acordate prin creditul Guvernului SUA PL-480 [tr. 3] (vol. I, f.d. 6-8).

Conform clauzelor contractuale, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a acordat Întreprinderii avicole pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată

ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”) un ajutor financiar în sumă de 77 275 de dolari SUA, sub formă de porumb, pe o perioadă de 3 ani (de la 01 aprilie 1995 până la 01 aprilie 1998), cu termenul de rambursare începând cu 01 aprilie 1996 în rate egale trimestriale, cu rata dobânzii de 3,5% la sută anual.

Punctul 1.3 al contractului stipulează că rambursarea creditului și plăților aferente se urma a fi efectuată la contul extrabugetar al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Potrivit pct. 1.7 al contractului, pentru fiecare zi de întârziere, debitorul urmează să achite penalitate de 0,2% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere.

4) la 30 mai 1995, temeiul Hotărârii Guvernului nr. 668 din 07 septembrie 1994, între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Întreprinderea avicolă pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”), în persoana administratorului Doremidont Corețchii, a fost încheiat contractul de credit nr. 11-01A 13 (vol. I, f.d. 34-36).

Conform clauzelor contractuale, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a acordat Întreprinderii avicole pentru producerea cărnii din Bucovăț (succedată ulterior de SA „Avicola-Bucovăț”) un ajutor financiar în sumă de 120 069 de dolari SUA, sub formă de concentrat proteic, din contul creditului primit de la B.I.R.D., pe o perioadă de 3 ani (de la 01 aprilie 1995 până la 01 aprilie 1998), cu termenul de rambursare începând cu 01 aprilie 1997 în rate trimestriale, cu rata dobânzii de 8% la sută anual;

Punctul 1.3 al contractului stipulează că rambursarea creditului și plăților aferente se urma a fi efectuată la contul extrabugetar al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Potrivit pct. 1.7 al contractului, pentru fiecare zi de întârziere, debitorul urmează să achite penalitate de 0,2% din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere.

De asemenea, Colegiul constată decelează că, în urma reorganizării Întreprinderii avicole pentru producerea cărnii din Bucovăț a fost creată SA „Avicola-Bucovăț”, cu drept de succesori al acestei întreprinderi, fiind înregistrată în Registrul persoanelor juridice la 30 august 1995 cu numărul de înregistrare 151043467, administrator fiind Doremidont Corețchii (vol. I, f.d. 62-63).

Ulterior, în baza Hotărârii Guvernului nr. 696 din 25 iulie 1997 cu privire la prorogarea termenului de rambursare a unor credite, la 01 august 1997, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a semnat cu SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana președintelui Tudor Mogîldea, acorduri adiționale, prin care au modificat termenii de rambursare a creditelor acordate în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

Așa, conform acordului adițional din 01 august 1997 s-au modificat pct. 1.1 și 3.1 ale contractului de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994 și redat în următoarea redacție:

„1.1 Ministerul acordă „distribuitorului” (SA „Avicola-Bucovăț”) ajutor financiar în sumă de 66 000 de dolari SUA, cu următorii termeni de rambursare:

1 aprilie 2000 – 16 500 de dolari SUA

1 iulie 2000 – 16 500 de dolari SUA

1 octombrie 2000 – 16 500 de dolari SUA

15 decembrie 2000 – 16 500 de dolari SUA

3.1. Rata dobânzii pentru utilizarea creditului constituie 15% anual și se calculează până la achitarea completă a creditului în rate egale, trimestrial începând cu 01 ianuarie 2000” (vol. I, f.d. 55-56).

Conform acordului adițional din 01 august 1997 s-au modificat pct. 1.1, 1.3 și 1.4 ale contractului de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995 și redat în următoarea redacție:

„1.1 Ministerul acordă „distribuitorului” (SA „Avicola-Bucovăț”) ajutor financiar în sumă de 100 911,30 de dolari SUA, cu următorii termeni de rambursare:

1 aprilie 2000 – 25 230,00 de dolari SUA

1 iulie 2000 – 25 230,00 de dolari SUA

1 octombrie 2000 – 25 230,00 de dolari SUA

15 decembrie 2000 – 25 221,30 de dolari SUA

1.3 Creditul se prelungiază până la 01 ianuarie 2001. Rambursarea creditului se va efectua începând cu 01 ianuarie 2000.

1.4 Rata dobânzii pentru utilizarea creditului constituie 9% anual și se calculează până la achitarea completă a creditului în rate egale, trimestrial începând cu 01 ianuarie 2000” (vol. I, f.d. 57-58).

Conform acordului adițional din 01 august 1997 s-au modificat pct. 1.1, 1.3 și 1.4 ale contractului de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 și redat în următoarea redacție:

„1.1 Ministerul acordă „distribuitorului” (SA „Avicola-Bucovăț”) ajutor financiar în sumă de 77 275 de dolari SUA, cu următorii termeni de rambursare:

1 aprilie 2000 – 19 320 de dolari SUA

1 iulie 2000 – 19 320 de dolari SUA

1 octombrie 2000 – 19 320 de dolari SUA

15 decembrie 2000 – 19 320 de dolari SUA

1.3 Creditul se prelungiază până la 01 ianuarie 2001. Rambursarea creditului se va efectua începând cu 01 ianuarie 2000.

1.4 Rata dobânzii pentru utilizarea creditului constituie 3,5% anual și se calculează până la achitarea completă a creditului în rate egale, trimestrial începând cu 01 ianuarie 2000” (vol. I, f.d. 53-54).

Conform acordului adițional din 01 august 1997 s-au modificat pct. 1.1, 1.3 și 1.4 ale contractului de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 și redat în următoarea redacție:

„1.1 Ministerul acordă „distribuitorului” (SA „Avicola-Bucovăț”) ajutor financiar în sumă de 120 069 de dolari SUA, cu următorii termeni de rambursare:

1 aprilie 2000 – 30 017,25 de dolari SUA

1 iulie 2000 – 30 017,25 de dolari SUA

1 octombrie 2000 – 30 017,25 de dolari SUA

15 decembrie 2000 – 30 017,25 de dolari SUA

1.3 Creditul se prelungiază până la 01 ianuarie 2001. Rambursarea creditului se va efectua începând cu 01 ianuarie 2000.

1.4 Rata dobânzii pentru utilizarea creditului constituie 8% anual și se calculează până la achitarea completă a creditului în rate egale, trimestrial începând cu 01 ianuarie 2000” (vol. I, f.d. 59-60).

Succesiv, Colegiul constată că, la 01 august 1997, a fost întocmit, semnat și stampilat actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia la situația din 01 iulie 1997 soldul datoriei SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe (inclusiv sumele de bază, dobânzi și penalități) constituia în total 397 365,31 de dolari SUA, după cum urmează:

- contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994: 74 043,59 de dolari SUA, inclusiv suma de bază – 66 000, dobânda – 7 963,19 și penalitatea – 80,40;
- contractul de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995: 105 935,11 dolari SUA, inclusiv suma de bază – 100 911,30, dobânda – 2 275,36 și penalitatea – 2 748,45;
- contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995: 80 835,03 dolari SUA, inclusiv suma de bază – 77 275, dobânda – 665,50 și penalitatea – 2 894,53;
- contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995: 122 499,81 de dolari SUA, inclusiv suma de bază – 120 069, dobânda – 2 380,16 și penalitatea – 50,65;
- contractul de credit 07/1-13A: 14 051,77 de dolari SUA, inclusiv suma de bază – 12 000, dobânda – 2 065 și penalitatea – 13,23.

Actul de verificare a datoriilor din 01 august 1997 fiind semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către contabilul C. Cioara și consultantul I. Nironca, valabilitatea și veridicitatea acestuia fiind confirmată prin aplicarea dublă a stampilei SA „Avicola-Bucovăț” (vol. IV, f.d. 91-92).

La 22 ianuarie 2002, au fost întocmite și semnate cinci acte de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform cărora la situația din 01 ianuarie 2002 datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe (inclusiv sumele de bază, dobânzi și penalități) constituia:

- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 în total 298 167,90 de dolari SUA (100 911,30 suma de bază nerambursată, 43 144,44 dobânda, 154 112,16 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 în total 23 439,65 de dolari SUA (12 000,00 suma de bază nerambursată, 10 315,00 dobânda, 1 124,65 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 în total 128 416,34 de dolari SUA (66 000 suma de bază nerambursată, 55 813,19 dobânda, 6 603,15 penalitate);
- pe creditul SUA PL-480 (tr. 3) în total 189 994,65 dolari SUA (77 275,00 suma de bază nerambursată, 12 821,28 dobânda, 99 898,37 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. redresare anul 1993 în total 33 876,03 dolari SUA (12 0069,00 suma de bază nerambursată, 45 578,96 dobânda, 173 112,07 penalitate) [vol. IV, f.d. 93-97].

La 13 februarie 2002, a fost întocmit și semnat actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia la situația din 01 ianuarie 2002 datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe, inclusiv sumele de bază, dobânzile și penalitățile constituia în total 978 778,57 dolari SUA, dintre care

- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 – 298 167,90 de dolari SUA (100 911,30 suma de bază nerambursată, 43 144,44 dobânda, 154 112,16 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 în total 23 439,65 de dolari SUA (12 000,00 suma de bază nerambursată, 10 315,00 dobânda, 1 124,65 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. seceta anului 1993 în total 128 416,34 de dolari SUA (66 000 suma de bază nerambursată, 55 813,19 dobânda, 6 603,15 penalitate);
- pe creditul SUA PL-480 (tr. 3) în total 189 994,65 dolari SUA (77 275,00 suma de bază nerambursată, 12 821,28 dobânda, 99 898,37 penalitate);
- pe creditul B.I.R.D. redresare anul 1993 în total 33 876,03 dolari SUA (12 006,90 suma de bază nerambursată, 45 578,96 dobânda, 173 112,07 penalitate) [vol. IV, f.d. 98].

La 12 februarie 2003, a fost întocmit și semnat actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia la situația din 01 ianuarie 2003 datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe, inclusiv sumele de bază, dobânzile și penalitățile constituia 26 068,30 dolari SUA, 141 978,69 dolari SUA, 413 524,30 dolari SUA, 470 333,58 dolari SUA și 258 329,26 dolari SUA. (vol. IV, f.d. 99-100).

La fel, Colegiul învederează că, la 01 aprilie 2003, a intrat în vigoare Legea cu privire la măsurile de redresare a situației economico-financiare a întreprinderilor zootehnice nr. 113 din 13 martie 2003.

La 05 martie 2004, SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana directorului Valeriu Corlăteanu, a depus pe numele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova patru cereri, prin care a solicitat în baza Legii nr. 113 din 13 martie 2003 recalcularea datoriei pe creditele externe în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A din 30 mai 1995, la situația din 01 aprilie 2003 din valută străină dolari SUA în valută națională, la cursul oficial al leului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare și de a îngheța datoriile formate până la 31 decembrie 2007, cu reșalonarea termenului de achitare a acestora de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010 (vol. I, f.d. 10, 19, 28 și 38).

La 15 martie 2004, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a semnat cu SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana directorului Valeriu Corlăteanu, care a acționat în baza Statutului, acorduri adiționale la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A din 30 mai 1995.

Conform acordului adițional la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, suma acestui credit constituie 403 150 de lei, obținută în urma recalculării în valută națională. Soldul datoriei, la situația din 01 aprilie 2003, constituia cu calculele suplimentare (dobânda) și anularea penalității în total 1 094 522,40 de lei, inclusiv: suma de bază – 187 660,40 de lei și dobânda – 906 862 de lei, cu termenul de rambursare conform punctului 2.2 al acordului (vol. I, f.d. 21-24).

Din conținutul pct. 1.4 al acordului rezultă că dobânda se calculează și se achită trimestrial începând cu 01 ianuarie 2008, conform cotei procentuale egale cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Potrivit punctului 2.2 al acordului s-a reeșalonat achitarea datoriilor, în rate proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, și anume:

Anii	Total (lei)	inclusiv	
		Suma de bază (lei)	Dobânda (lei)
Anul 2008	398 008,00	68 240,00	32 9768,00
31 martie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 iunie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 septembrie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
31 decembrie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
Anul 2009	398 008,00	68 240,00	32 9768,00
31 martie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 iunie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 septembrie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
31 decembrie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
Anul 2010	298 506,40	68 240,00	32 9768,00
31 martie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 iunie	99 502,00	17 060,00	82 442,00
30 septembrie	99 502,40	17 060,40	82 442,00
Total:	1 094522,40	187 660,40	906 862,00

În corespundere cu pct. 7.2 al contractului, în cazul neachitării în termenii stabiliți a împrumutului și a dobânzii, suma datoriei neachitate se consideră restantă cu perceperea penalității în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform acordului adițional la contractul de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, suma acestui credit constituie 856 177 de lei, obținută în urma recalculării în valută națională. Soldul datoriei, la situația din 01 aprilie 2003, constituia cu calculele suplimentare (dobânda) și anularea penalității în total 1 226 426,69 de lei, inclusiv: suma de bază – 429 795,77 de lei și dobânda – 796 630,92 de lei, cu termenul de rambursare conform punctului 2.2 al acordului (vol. I, f.d. 30-33).

Din conținutul pct. 1.4 al acordului rezultă că dobânda se calculează și se achită trimestrial începând cu 01 ianuarie 2008, conform cotei procentuale egale cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Potrivit punctului 2.2 al acordului s-a reeșalonat achitarea datoriilor, în rate proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, și anume:

Anii	Total (lei)	inclusiv	
		Suma de bază (lei)	Dobânda (lei)
Anul 2008	44 5972,00	156 288,00	289 684,00
31 martie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
30 iunie	111 493,00	39 072,00	72 421,00

30 septembrie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
31 decembrie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
Anul 2009	44 5972,00	156 288,00	289 684,00
31 martie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
30 iunie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
30 septembrie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
31 decembrie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
Anul 2010	334 482,69	117 218,77	217 262,92
31 martie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
30 iunie	111 493,00	39 072,00	72 421,00
30 septembrie	111 496,69	39 075,00	72 420,92
Total:	1 226 426,69	429 795,77	796 630,92

În corespundere cu pct. 7.2 al contractului, în cazul neachitării în termenii stabiliți a împrumutului și a dobânzii, suma datoriei neachitate se consideră restantă cu perceperea penalității în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform acordului adițional la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, suma acestui credit constituie 349 113 lei, obținută în urma recalculării în valută națională. Soldul datoriei, la situația din 01 aprilie 2003, constituia cu calculele suplimentare (dobânda) și anularea penalității în total 933 171,20 de lei, inclusiv: suma de bază – 349 113 de lei și dobânda – 584 058,20 de lei, cu termenul de rambursare conform punctului 2.2 al acordului (vol. I, f.d. 12-15).

Din conținutul pct. 1.4 al acordului rezultă că dobânda se calculează și se achită trimestrial începând cu 01 ianuarie 2008, conform cotei procentuale egale cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Potrivit punctului 2.2 al acordului s-a reeșalonat achitarea datoriilor, în rate proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, și anume:

Anii	Total (lei)	inclusiv	
		Suma de bază (lei)	Dobânda (lei)
Anul 2008	339 336,00	126 952,00	212 384,00
31 martie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 iunie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 septembrie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
31 decembrie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
Anul 2009	339 336,00	126 952,00	212 384,00
31 martie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 iunie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 septembrie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
31 decembrie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
Anul 2010	254 499,20	95 209,00	159 290,20
31 martie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 iunie	84 834,00	31 738,00	53 096,00
30 septembrie	84 834,00	31 738,00	53 098,20
Total:	933 171,20	349 113,00	584 058,20

În corespundere cu pct. 7.2 al contractului, în cazul neachitării în termenii stabiliți a împrumutului și a dobânzii, suma datoriei neachitate se consideră restantă cu perceperea penalității în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform acordului adițional la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, suma acestui credit constituie 547 911 lei, obținută în urma recalculării în valută națională. Soldul datoriei, la situația din 01 aprilie 2003, constituia cu calculele suplimentare (dobânda) și anularea penalității în total 1 411 610 lei, inclusiv: suma de bază – 547 911 de lei și dobânda – 863 699 de lei, cu termenul de rambursare conform punctului 2.2 al acordului (vol. I, f.d. 12-15).

Din conținutul pct. 1.4 al acordului rezultă că dobânda se calculează și se achită trimestrial începând cu 01 ianuarie 2008, conform cotei procentuale egale cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Potrivit punctului 2.2 al acordului s-a reeșalonat achitarea datoriilor, în rate proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, și anume:

Anii	Total (lei)	inclusiv	
		Suma de bază (lei)	Dobânda (lei)
Anul 2008	513 312,00	199 240,00	314 072,00
31 martie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 iunie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 septembrie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
31 decembrie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
Anul 2009	513 312,00	199 240,00	314 072,00
31 martie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 iunie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 septembrie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
31 decembrie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
Anul 2010	384 986,00	149 431,00	235 555,00
31 martie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 iunie	128 328,00	49 810,00	78 518,00
30 septembrie	128 330,00	49 811,00	78 519,00
Total:	1 411 610,00	547 911,00	863 699,00

În corespundere cu pct. 7.2 al contractului, în cazul neachitării în termenii stabiliți a împrumutului și a dobânzii, suma datoriei neachitate se consideră restantă cu perceperea penalității în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

La capitolul dat Colegiul denotă și faptul că acordurile adiționale din 01 august 1997 au fost semnate în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către președintele – Tudor Mogîldea, iar cererile din 05 martie 2004 și acordurile adiționale din 15 martie 2004 au fost semnate în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către directorul – Valeriu Corlăteanu, în baza Statutului societății, toate fiind confirmate prin aplicarea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț”.

Din conținutul informației privind achitățile efectuate de către SA „Avicola-Bucovăț” din momentul primirii împrumuturilor pe contractele de credit nr. 11-

01A 13 din 30 mai 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 07-19A din 03 aprilie 1995 rezultă că în perioada anilor 1995-1997, societatea a achitat în total suma de 1 003 783,37 de lei, dintre care 441 832,39 de lei achitați prin mijloace bănești și 561 950,98 de lei prin achitări reciproce (vol. I, f.d. 155).

De asemenea, la 15 martie 2004, a fost întocmit actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia datoria pe creditele externe (suma de bază nerambursată și dobânda), la situația din 01 aprilie 2003, constituia 4 665 730,29 de lei, și anume:

- pe contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994: 1 094 522,40 de lei, inclusiv suma de bază – 187 660,40 de lei și dobânda – 906 862 de lei;
- pe contractul de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995: 1 226 426,69 de lei, inclusiv suma de bază – 429 795,77 de lei și dobânda – 796 630,92 de lei;
- pe contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995: 933 171,20 de lei, inclusiv suma de bază – 349 113 de lei și dobânda – 584 058,20 de lei;
- pe contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995: 1 411 610 lei, inclusiv suma de bază – 547 911 de lei și dobânda – 863 699 de lei.

Actul de verificare a datoriilor din 15 martie 2004 fiind semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către directorul – Valeriu Corlăteanu (vol. I, f.d. 11, 29 și 39).

Prin notificarea nr. 18/4-07-102 din 18 aprilie 2008, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a solicitat SA „Avicola-Bucovăț” să achite până în data de 25 aprilie 2008 datoriile pe creditele recreditate din surse externe în sumă totală de 4 768,8 mii lei, dintre care 1 515,5 mii lei suma de bază, 3 212,3 mii lei dobânzi și 42 000 de lei penalități (vol. I, f.d. 85-86, 95-96).

La 08 iulie 2008, a fost întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia, la situația din 01 iulie 2008, soldul datoriei societății pe creditele externe constituia 4 877 711,26 de lei, inclusiv cu termen expirat 4 768 847,95 de lei, și anume:

- soldul la 01 ianuarie 2008: credit – 1 514 480,17 lei; dobândă – 3 151 250,12 lei; penalitate – 0;
- calculat în perioada 01 ianuarie 2008 – 30 iunie 2008: dobândă – 127 447,69 de lei și penalitate – 84 533,28 de lei.

Actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 fiind semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către contabilul societății și directorul executiv – Ruslan Purice, fiind confirmat prin aplicarea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” (vol. I, f.d. 5).

La aspectul dat Colegiul decelează că, în baza ordinului nr. C-2 din 02 iulie 2008, semnat de directorul SA „Avicola-Bucovăț” – Doremidont Corețchii, Ruslan Purice a fost angajat în funcția de director executiv al SA „Avicola-Bucovăț”, începând cu 02 iulie 2008, cu împuternicirea de a semna documente juridice și financiare (vol. I, f.d. 67).

Invocând neexecutarea de către SA „Avicola-Bucovăț” a obligațiilor conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând după concretizarea pretențiilor încasarea din contul SA „Avicola-Bucovăț” în folosul bugetului de stat, gestionat de Ministerul

Finanțelor, a datoriei în sumă de 6 751 702,85 de lei (vol. I, f.d. 2-4, vol. II, f.d. 161, 192-193, vol. III, f.d. 15).

La 06 septembrie 2010, pârâta în acțiunea inițială, SA „Avicola-Bucovăț”, reprezentată de Vitalie Ciofu, a depus cerere de intentare a acțiunii reconvenționale împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea nulității următoarelor acte juridice:

1. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova referitor la creditul extern SUA PL-480 (tr. III) an. 1994;
2. actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 15 martie 2004;
3. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
4. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
5. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004, adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 094 522,40 de lei;
6. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
7. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
8. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D., în legătură cu seceta din anul 1993, cu privire la recalcularea și amânarea restituirii sumei de 1 226 426,69 de lei;
9. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
10. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995, încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
11. cererea depusă în numele SA „Avicola-Bucovăț” din 05 martie 2004 adresată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pe creditul extern B.I.R.D. redresare an. 1993;
12. acordul adițional din 15 martie 2004 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;

13. acordul adițional din 01 august 1997 la acordul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiat între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Tudor Mogîldea) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
14. actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008 (vol. I, f.d. 50-52).

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Strășeni prin hotărârea din 28 iulie 2015 a respins ca neîntemeiată și prescrisă acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și a admis acțiunea reconvențională depusă de SA „Avicola-Bucovăț”, recunoscând nule actele juridice invocate de aceasta (vol. I, f.d. 39-45).

Prin decizia din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni în partea respingerii ca fiind prescrisă acțiunea inițială depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, iar în rest hotărârea fiind menținută (vol. V, f.d. 85-86, 87-104).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni, instanța de recurs constată că instanțele inferioare au cercetat superficial starea de fapt și i-au dat o apreciere eronată, rezultată din interpretarea și aplicarea greșită a normelor de drept material, fapt ce a succedat pronunțarea unor soluții neîntemeiate.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată

Articolul 240 din Codul de procedură civilă stipulează în alin. (1) că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În corespundere cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În sensul art. 130 din Codul de procedură civilă, (1) instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. (2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. (3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. (4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Prin prisma art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Reieșind din specificul și obiectele materiale ale acțiunii inițiale și acțiunii reconvenționale, Colegiul vădește că, pentru a da o apreciere viabilă faptelor privind existența sau inexistența datoriei creditare a SA „Avicola-Bucovăț”, mai întâi de toate trebuie cercetate temeiurile invocate în privința nulității actelor juridice ce țin de această presupusă datorie. Examinarea prioritara a temeiurilor de nulitate fiind dictată de necesitatea constatării existenței sau nu a temeiurilor puse la baza acțiunii inițiale, deoarece executarea unei obligații este determinată de existența acesteia.

În debutul analizei sale, instanța de recurs decelează că niciuna din părțile și participanții cauzei nu au contestat existența raporturilor contractual-creditare între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și SA „Avicola-Bucovăț”. Or, în cadrul ședinței de judecată în ordine de recurs, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț”, avocatul Vitalie Ciofu a explicat că „directorul SA „Avicola-Bucovăț” – Doremidont Corețchii a recunoscut că a semnat contractele de credit cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, scopul fiind de a primi produsele conform obiectului acestora și că din anul 1992 și până în anul 2013 Doremidont Corețchii nu a contestat faptul că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu și-a executat obligațiile conform contractelor de credit și nu a livrat produsele”.

Astfel, prin prisma art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, care stipulează că faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, este degrevată de probațiune existența raporturilor obligaționale între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și SA „Avicola-Bucovăț”, rezultate din contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

În privința nulității absolute a actelor juridice invocate de reclamanta în acțiunea reconvențională SA „Avicola-Bucovăț”, Colegiul reține că potrivit art. 11 lit. c) din Codul civil (în redacția în vigoare la momentul depunerii acțiunii reconvenționale) apărarea dreptului civil se face prin recunoașterea nulității actului juridic.

Deopotrivă, urmează a fi notat că argumentele formulate în acțiunea reconvențională referitor la nulitatea acordurilor adiționale din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995 și la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, urmează a fi verificate prin prisma normelor materiale în vigoare la momentul semnării acestora – Codul civil în redacția Legii din 26 decembrie 1964, în vigoare până la 18 iulie 2003.

Conform art. 43 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964, în vigoare până la 18 iulie 2003), se consideră convenții actele săvârșite de cetățeni sau organizații în scopul de a naște, modifica sau stinge drepturi sau obligații civile.

Articolul 44 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) reglementa forma convențiilor, care puteau fi încheiate verbal sau în scris (în formă simplă sau notarială). Convenția, pentru care legea nu stabilește o anumită formă, se consideră încheiată și în cazul când comportarea persoanei arată vădit voința ei de a încheia convenția. Tăcerea se consideră ca o exprimare a voinței de a încheia convenția în cazurile, prevăzute de legislația Uniunii RSS sau a RSS Moldovenești.

Potrivit art. 50 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) este nulă convenția care nu corespunde prevederilor legii, inclusiv convenția care lezează drepturile personale sau patrimoniale ale minorilor.

În cazul unei convenții nule fiecare parte este obligată să restituie celeilalte părți tot ce a primit în baza convenției, iar când nu este posibil de a restitui în natură cele primite, urmează să plătească valoarea lor în bani, dacă legea nu prevede alte efecte ale nulității convenției.

În corespundere cu art. 52 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) convenția încheiată de o persoană juridică contrar scopurilor prevăzute de statutul sau de regulamentul ei sau în regulamentul general privind organizațiile de categoria respectivă este nulă. Față de aceste convenții se aplică, respectiv, regulile, prevăzute de partea a doua al articolului 50 sau de articolul 51 din prezentul Cod.

În concordanță cu art. 64 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) convenția, încheiată de o persoană (reprezentant) în numele unei alte persoane (reprezentat) în virtutea unei împuterniciri, bazate pe o procură, lege sau act administrativ, creează în mod nemijlocit, modifică sau face să înceteze drepturile și obligațiile civile ale celui reprezentat. Împuternicirea poate să rezulte de asemenea din împrajurările, în care acționează reprezentantul (vânzător în comerțul cu amănuntul, casier ș.a.m.d.).

În baza art. 65 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) convenția încheiată în numele unei alte persoane de o persoană care nu are împuternicire pentru aceasta sau care și-a depășit împuternicirea, creează, modifică sau face să înceteze drepturile și obligațiile civile pentru reprezentat, numai dacă această convenție a fost ulterior încuviințată de către reprezentat. Încuviințarea ulterioară a convenției de către reprezentat face ca ea să fie valabilă din momentul încheierii ei.

Studiind argumentele cuprinse în acțiunea reconvențională cu privire la nulitatea absolută a actelor juridice încheiate până la 18 iulie 2003, Colegiul atestă că acestea se încadrează în temeiurile articolelor 50, 52, 64 și 65.

Din interpretarea logico-juridică a acestor norme rezultă înafara oricărui dubiu că convențiile se consideră încheiate și în cazul când comportarea persoanei arată vădit voința ei de a încheia convenția.

Dealtfel, în înțelesul prevederilor citate supra, convențiile se consideră valabile, deși au fost încheiate de un reprezentant care nu avea împuterniciri sau care și-a depășit împuternicirile, în cazul în care acestea au fost ulterior încuviințate de reprezentat.

Coroborând dispozițiile legale precitate, Colegiul opinează că, se consideră încuviințate și valabile convențiile încheiate în numele unei persoane juridice de către un reprezentant neîmputernicit sau care și-a depășit împuternicirile, dacă ulterior reprezentatul – persoană juridică, prin comportamentul și acțiunile sale, a demonstrat voința de a încheia această convenție și și-a supus comportamentul conform obligațiilor rezultate din ea și executarea lor.

Prin urmare, nu pot fi nule convențiile încheiate de un reprezentant neîmputernicit sau care și-a depășit împuternicirile, dacă, ulterior încheierii loc, reprezentatul și-a conformat comportamentul astfel încât a manifestat voința de a executa convenția, chiar și parțial.

Implicit circumstanțelor acestui capăt de cerere, Colegiul decelează că în argumentarea nulității acordurilor adiționale din 01 august 1997 la contractul de

credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995 și la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, SA „Avicola-Bucovăț” a invocat că acestea au fost semnate în numele societății de către directorul Tudor Mogîldea, fără a fi împuternicit cu drepturi speciale în acest sens.

La capitolul dat este imperioasă nota-informativă (răspunsul) Camerei Înregistrării de Stat nr. 16 din 20 ianuarie 2009 din care rezultă că, potrivit ordinului din 05 iulie 1995 cu privire la fondarea SA „Avicola-Bucovăț” președinte al Comitetului de conducere a fost ales Doremidont Corețchii. Totodată, conform procesului-verbal al adunării generale a acționarilor SA „Avicola-Bucovăț” din 29 decembrie 1997, în funcția de președinte al Consiliului de conducere a fost ales Pavel Șevciuc, iar în funcția de director Tudor Mogîldea (vol. I, f.d. 88, 89-90).

Colegiul învederează că potrivit art. 30 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964), persoana juridică dobândește drepturi civile și își asumă obligații civile prin organele sale, care acționează în limitele drepturilor prevăzute prin lege sau statut (regulament). Procedura numirii sau alegerii organelor persoanei juridice se stabilește prin lege, statut (regulament).

Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02 aprilie 1997 (în redacția în vigoare la momentul semnării acordurilor adiționale – 01 august 1997), organele de conducere ale societății sunt:

- a) adunarea generală a acționarilor;
- b) consiliul directorilor sau consiliul observatorilor, denumit în continuare consiliul societății;
- c) organul executiv;
- d) comisia de cenzori sau cenzorul, denumită în continuare comisia de cenzori.

Articolul 69 din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02 aprilie 1997 (în redacția din 01 august 1997) prevedea în alin. (4) că organul executiv al societății poate fi colegial (comitet de conducere, direcție) sau unipersonal (director general, director).

La aspectul dat este important că potrivit Statutului SA „Avicola-Bucovăț” din 05 iulie 1995, valabil până a fi înnoit la 29 mai 1998 în baza procesului-verbal al adunării generale a societății nr. 1 din 29 decembrie 1997, organul executiv al societății era comitetul de conducere. Potrivit pct. 9.3 numărul membrilor Comitetului de conducere trebuie să fie impar și să includă nu mai puțin de cinci persoane (vol. III, f.d. 114-118, 121-135 recto-verso).

În acest sens urmează a fi notat că organul executiv al SA „Avicola-Bucovăț” a fost modificat în unipersonal (director) abia prin procesul-verbal al adunării generale a societății nr. 1 din 29 decembrie 1997, care a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat la 29 mai 1998 (vol. III, f.d. 121, 123).

Respectiv, Colegiul apreciază ca lipsit de suport factologic și probator argumentul reprezentanților SA „Avicola-Bucovăț”, precum că în perioada semnării acestor acte juridice societatea a avut un singur director – Doremidont Corețchii. Or, până la introducerea modificărilor la rubrica „organul executiv” în Statutul SA „Avicola-Bucovăț” – la 29 mai 1998, aceasta a avut un organ executiv colegial, format din cel puțin 5 persoane.

Cu atât mai mult că, din suportul probator administrat de participanții la proces și anexat la materialele cauzei, inclusiv de reprezentanții SA „Avicola-

Bucovăț”, rezultă cert că, întru desfășurarea activității sale economice, SA „Avicola-Bucovăț” a avut în statele de personal concomitent diferite funcții de directori, specializați după un anumit spectru de domeniu. Așa, în același timp societatea avea atât director, ales la adunarea generală a acționarilor, cât și director executiv, care a fost numit în funcție de către directorul general. Spre exemplu, fiind în funcția de director (general), Doremidont Corețchii, prin ordinul nr. C-2 din 02 iulie 2008, l-a numit pe Ruslan Purice în funcția de director executiv al SA „Avicola-Bucovăț”, începând cu 02 iulie 2008, cu împuternicirea de a semna documente juridice și financiare (vol. I, f.d. 67).

Conjunctura dată denotă că SA „Avicola-Bucovăț” avea concomitent diferiți factori de decizie în activitatea sa economico-financiară, iar faptul că Doremidont Corețchii deținea funcția de director general al societății nu constituie un impediment ca Tudor Mogîldea să ocupe o altă funcție economico-financiară (director executiv, financiar etc.) în cadrul societății și nicidecum nu demonstrează acest fapt.

În atare circumstanțe este lipsit de suport argumentul precum că Tudor Mogîldea nu a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat ca administrator al SA „Avicola-Bucovăț”. Or, în Registru se notifică doar directorii (administratorii) aleși la adunarea generală a acționarilor, dar nu și directorii subordonați lui.

Mai mult ca atât, contrapunând dispozițiile art. 50, 52, 64 și 65 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) circumstanțelor speței, Colegiul deduce că, deși, reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț” nu au recunoscut (prin acțiunea reconvențională) convențiile încheiate de Tudor Mogîldea în numele SA „Avicola-Bucovăț”, societatea totuși prin comportamentul său și-a manifestat indubitabil voința de a încheia aceste convenții și de a le executa.

În acest sens se constată că după încheierea convențiilor de către Tudor Mogîldea în numele SA „Avicola-Bucovăț” – 01 august 1997, ultima și-a conformat comportamentul și obligațiile în corespundere cu acordurile adiționale.

In concreto, la 01 august 1997, de către reprezentantul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, consultantul I. Nironca și contabilul-șef al SA „Avicola-Bucovăț” – Claudia Cioară a fost întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor societății față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe creditele externe conform contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994; nr. 07-19A din 03 aprilie 1995; nr. 12-19A din 01 mai 1995; nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 și nr. 07/1-13A în sumă totală de 397 365,31 de dolari SUA. Actul fiind confirmat prin aplicare dublă a ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” (vol. IV, f.d. 91-92).

La 22 ianuarie 2002, SA „Avicola-Bucovăț” împreună cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au întocmit, semnat și ștampilat cinci acte de verificare a datoriilor, prin care societatea a recunoscut existența datoriei față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe creditele externe, inclusiv sumele de bază, dobânzi și penalități, (vol. IV, f.d. 93-97).

La 13 februarie 2002, SA „Avicola-Bucovăț” împreună cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor, conform căruia la situația din 01 ianuarie 2002 datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe, inclusiv sumele de bază, dobânzile și penalitățile constituia în total 978 778,57 dolari SUA (vol. IV, f.d. 98).

La 12 februarie 2003, SA „Avicola-Bucovăț” împreună cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor, conform căruia la situația din 01 ianuarie 2003 datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe, inclusiv sumele de bază, dobânzile și penalitățile constituia 26 068,30 dolari SUA, 141 978,69 dolari SUA, 413 524,30 dolari SUA, 470 333,58 dolari SUA și 258 329,26 dolari SUA. (vol. IV, f.d. 99-100).

Colegiul observă că, deși, reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț” au invocat în susținerea acțiunii reconvenționale că aceste acte de verificare a datoriilor au fost semnate de persoane neîmputernicite, absolut toate atele au fost validate (confirmate) prin aplicarea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț”.

În acest sens este imperios că, obligația de a deține și aplica ștampila proprie pe înscrisuri de orice natură a fost exclusă abia prin modificările legislative operate prin Legea nr. 160 din 07 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Până la intrarea în vigoare a acestor modificări, legislația prevedea necesitatea aplicării ștampilei întreprinderii pe înscrisuri de verificare a decontărilor și datoriilor întreprinderii.

Prin urmare, nu poate fi acceptat argumentul reprezentantului SA „Avicola-Bucovăț”, avocatului Vitalie Ciofu, precum că în perioada semnării actelor de verificare a datoriilor societății față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe creditele externe (1997-2008) aplicarea ștampilei pe aceste acte nu era ca o condiție obligatorie. Or, prin aplicarea ștampilei actul îmbracă forma de autenticitate. Aplicarea ștampilei fiind un instrument indispensabil la autentificarea documentului, fapt care îi acordă statut de act juridic cu forță probantă în reglementarea relațiilor de întreprinzător. Așadar, ștampila este un element important la confirmarea valabilității/veridicității actului juridic în raporturile agenților economici.

La fel, este reprehensibil și nu poate fi acceptat argumentul precum că „ștampila putea fi imitată sau aplicată de persoane necunoscute”, deoarece conform pct. 31 capitolul VI „Modul de păstrare a ștampilelor” din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17 martie 1998, în organizații, întreprinderi și instituții ștampilele se păstrează în dulapuri metalice și safeuri la fel ca și documentele secrete, iar evidența lor se ține în registre speciale. Se interzice păstrarea ștampilelor în mesele de serviciu, sertare, transmiterea lor spre păstrare unor persoane care nu au acest drept, purtarea lor în buzunarele îmbrăcămintei.

Așadar, în condițiile invocate de avocatul Vitalie Ciofu, nerespectarea modului de păstrare a ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” constituie o încălcare sau omisiune a societății, ce nu poate fi opusă terților. Respectiv, consecințele succedate de încălcarea modului de păstrare a ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” urmează a fi suportate de către societate, atât timp cât ultima nu a demonstrat că ștampila a fost utilizată fraudulos de angajații săi sau de către terți.

Generalizând ipotezele descrise surpa, Colegiul conchide că sunt lipsite de temei juridic și suport faptic pretențiile SA „Avicola-Bucovăț” din acțiunea reconvențională cu privire la nulitatea absolută a acordului adițional din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995; acordului adițional din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994; acordului adițional din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995

și acordului adițional din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995. Or, prin acțiunile sale și comportamentul ulterior semnării acestor acorduri adiționale, SA „Avicola-Bucovăț” a recunoscut valabilitatea convențiilor date și obligațiilor sale față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova modificate în baza acordurilor adiționale din 01 august 1997 la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995 și la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, semnate în numele său de Tudor Mogîldea.

Succesiv, urmează a fi verificate prin prisma normelor materiale în vigoare la momentul semnării acestora – Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003, în vigoare din 18 iulie 2003), argumentele formulate în acțiunea reconvențională referitor la nulitatea absolută a patru cereri depuse la 05 martie 2004 în numele SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana directorului Valeriu Corlăteanu, pe numele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prin care s-a solicitat în baza Legii nr. 113 din 13 martie 2003 recalcularea datoriei pe creditele externe în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, la situația din 01 aprilie 2003 din valută străină dolari SUA în valută națională, la cursul oficial al leului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare și de a îngheța datoriile formate până la 31 decembrie 2007, cu reeșalonarea termenului de achitare a acestora de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, precum și a acordurilor adiționale din 15 martie 2004 la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995 și la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiate între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și a actului de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 15 martie 2004 pe creditele externe, semnat din numele societății de către directorul Valeriu Corlăteanu.

Conform art. 6 alin. (4) și (5) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), în cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

În situațiile prevăzute la alin. (4), dispozițiile legii noi se aplică modalităților de exercitare a drepturilor sau de executare a obligațiilor, precum și de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative sunt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

Articolul 195 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003) definea actul juridic civil ca manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

În sensul art. 199 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. (2) Consimțământul este valabil dacă provine de la o

persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Potrivit art. 217 alin. (1)-(3) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Prin prisma art. 220 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel.

În corespundere cu art. 242 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), (1) un act juridic poate fi încheiat personal sau prin reprezentant. Împuternicirile reprezentantului rezultă din lege, din act juridic sau din împrejurările în care acționează.

(2) Actul juridic încheiat de o persoană (reprezentant) în numele unei alte persoane (reprezentat) în limitele împuternicirilor dă naștere, modifică sau stinge drepturile și obligațiile civile ale reprezentatului.

(3) Dacă actul juridic este încheiat în numele unei alte persoane, părții cu care a contractat reprezentantul nu i se poate opune o lipsă a împuternicirilor dacă reprezentatul a creat astfel de împrejurări în virtutea cărora această parte presupunea cu bună-credință existența unor asemenea împuterniciri.

(4) Dacă la încheierea unui act juridic reprezentantul nu prezintă împuternicirile sale, actul produce efecte nemijlocit pentru persoana reprezentată doar în cazul în care cealaltă parte trebuia, pornind de la împrejurările în care s-a încheiat actul, să presupună existența reprezentării. Aceeași regulă se aplică și atunci când pentru cealaltă parte persoana contractantului nu are importanță.

Studiind argumentele cuprinse în acțiunea reconvențională cu privire la nulitatea absolută a actelor juridice încheiate după data de 18 iulie 2003, Colegiul atestă că acestea se încadrează în temeiurile articolelor 217, 220 și 242 din Codul civil – ca fiind încheiate de o persoană în numele alteia fără a avea împuterniciri pentru reprezentare.

Însă, aceste argumente nu pot fi acceptate, deoarece contravin condițiilor art. 246 alin. (1) și art. 249 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003).

Conform art. 246 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), acordarea împuternicirilor se efectuează prin exprimarea voinței față de persoana care se împuternicește sau față de terț în a cărui privință va avea loc reprezentarea. Declarația de acordare a împuternicirilor nu trebuie efectuată în forma cerută pentru actul juridic care urmează să fie încheiat în baza împuternicirilor. Această dispoziție nu se aplică dacă astfel rolul protector al cerințelor de formă este anihilat.

În ipoteza art. 246 alin. (1) acordarea împuternicirilor se efectuează prin exprimarea voinței față de persoana împuternicită sau față de terțul în a cărui privință va avea loc reprezentarea.

În înțelesul art. 246 alin. (1) exprimarea voinței poate îmbrăca, după caz, forma unui act juridic ori poate fi făcută în mod verbal, or, dispozițiile acestei norme prevăd expres că „declarația de acordare a împuternicirilor nu trebuie

efectuată în forma cerută pentru actul juridic care urmează să fie încheiat în baza împuternicirilor”.

Însă, dispozițiile art. 246 alin. (1) în varianta „exprimării voinței în formă verbală” trebuie aplicată în coroborare cu prevederile art. 249 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), care stipulează că dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi confirmat atât expres, cât și prin acțiuni concludente.

Astfel, din interpretarea logico-juridică a art. 249 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003) rezultă indubitabil că dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior.

Actul juridic încheiat de reprezentant cu depășirea împuternicirii sau în lipsa oricărei împuterniciri nu va produce efecte față de persoana în numele și pe seama căreia a fost săvârșit decât dacă aceasta din urmă îl va confirma ulterior. Dacă actul juridic a fost confirmat, acesta își produce toate consecințele față de reprezentant și de terțul contractant, generând între părți aceleași efecte ca și când nu ar fi existat neregularitatea în privința reprezentării.

Sub acest aspect urmează a fi evocat că confirmarea este un act unilateral și produce efectele prin simpla manifestare de voință a reprezentatului. Confirmarea poate fi expresă (consemnată printr-un înscris) sau tacită, exprimată prin acțiuni concludente ale reprezentatului, din care rezultă neîndoielnic voința lui de a aproba actul încheiat în numele și pe seama sa (spre exemplu executarea voluntară [totală sau parțială] a obligațiilor care îi incumbă prin actul respectiv sau recunoașterea lor ulterioară prin acțiunile sale ori prin alte acte juridice).

În această ordine de idei se deduce că nu sunt nule actele juridice încheiate de un reprezentant neîmputernicit sau care și-a depășit împuternicirile ori căruia împuternicirile i-au fost transmise prin exprimarea verbală a voinței, dacă ulterior reprezentatul și-a conformat comportamentul prin acțiuni concludente, astfel încât exprimându-și voința de a aproba actul încheiat în numele și pe seama sa.

Implicit circumstanțelor acestui capăt de cerere Colegiul decesează că, în argumentarea nulității, SA „Avicola-Bucovăț” a invocat încheierea actelor juridice în numele și pe seama societății de către directorul Valeriu Corlăteanu, care *de facto* nu a deținut această funcție, precum și nu fost împuternicit cu drepturi speciale de a semna astfel de acte juridice.

În acest sens este reiterabil dezideratul expus mai sus, precum că SA „Avicola-Bucovăț” a avut concomitent diferiți factori de decizie în activitatea sa economico-financiară, iar faptul că Doremidont Corețchii deținea funcția de director general al societății sau președinte al Comitetului de conducere nu exclude posibilitatea ocupării de către Valeriu Corlăteanu a unei alte funcții economico-financiare (director executiv, financiar etc.) în cadrul societății, care îi permitea semnarea unor astfel de cereri și acorduri. Din acest considerent este lipsit de suport argumentul precum că Valeriu Corlăteanu nu a fost înregistrat la Camera Înregistrării de Stat ca administrator al SA „Avicola-Bucovăț”.

Așa, contrapunând dispozițiile art. 246 și 249 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003) circumstanțelor faptice ale cauzei, Colegiul deduce că, deși, reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț” nu au recunoscut (prin acțiunea reconvențională) actele juridice încheiate de Valeriu Corlăteanu în numele și pe seama SA „Avicola-Bucovăț”, societatea totuși prin comportamentul său și-a manifestat indubitabil voința de a încheia aceste convenții și de a le executa.

Aderent, Colegiul vădește că transmiterea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” lui Valeriu Corlăteanu pentru aplicarea acesteia pe cererile din 05 martie 2004, acordurile adiționale din 15 martie 2004 și actul de verificare a datoriilor din 15 martie 2004 reprezintă prin sine o exprimare a voinței SA „Avicola-Bucovăț” față de persoana împuternicită – Valeriu Corlăteanu de a încheia acte juridice în numele și pe seama societății.

Respectiv, în contextul dat, nu poate fi pusă la îndoială autenticitatea celor patru cereri depuse la 05 martie 2004 în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către Valeriu Corlăteanu, pe numele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prin care a solicitat recalcularea datoriei pe creditele externe în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, la situația din 01 aprilie 2003 din valută străină dolari SUA în valută națională, la cursul oficial al leului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare și de a îngheța datoriile formate până la 31 decembrie 2007, cu reeșalonarea termenului de achitare a acesteia de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, a acordurilor adiționale din 15 martie 2004 la contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995, la contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, la contractul de credit nr. 17-19A din 03 aprilie 1995 și la contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995 încheiate între SA „Avicola-Bucovăț” (în persoana directorului Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, precum și a actului de verificare a datoriilor din 15 martie 2004, semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de directorul Valeriu Corlăteanu, conform căruia datoria societății pe creditele externe (suma de bază nerambursată și dobânda), la situația din 01 aprilie 2003, constituia 4 665 730,29 de lei.

Or, prin aplicarea ștampilei pe aceste acte juridice se manifestă exprimarea voinței SA „Avicola-Bucovăț” ca reprezentantul Valeriu Corlăteanu să încheie acte juridice în numele și pe seama societății, precum și confirmă valabilitatea și veridicitatea acestor acte juridice. Iar, după cum s-a menționat mai sus, nerespectarea modului de păstrare a ștampilei și transmiterea acesteia unor persoane care nu au acest drept este asimilat cu acordarea împuternicirilor de autentificare a actelor juridice în numele și pe seama societății.

Cu titlu subsecvent, Colegiul constată că după încheierea actelor juridice din 05 martie 2004 și 15 martie 2004 de către Valeriu Corlăteanu în numele și pe seama SA „Avicola-Bucovăț”, ultima și-a conformat comportamentul și obligațiile în corespundere cu acordurile adiționale.

Astfel, la 08 iulie 2008, SA „Avicola-Bucovăț” împreună cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor, prin care societatea a recunoscut existența datoriei sale față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe creditele externe, la situația din

01 iulie 2008, în sumă de 4 877 711,26 de lei, inclusiv cu termen expirat 4 768 847,95 de lei, și anume:

- soldul la 01 ianuarie 2008: credit – 1 514 480,17 lei; dobândă – 3 151 250,12 lei; penalitate – 0;
- calculat în perioada 01 ianuarie 2008 – 30 iunie 2008: dobândă – 127 447,69 de lei și penalitate – 84 533,28 de lei.

Actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 fiind semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de către contabilul societății și directorul executiv – Ruslan Purice, valabilitatea și veridicitatea acestuia fiind confirmată prin aplicarea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț” (vol. I, f.d. 5).

La aspectul dat Colegiul denotă că, Ruslan Purice a fost angajat prin ordinul nr. C-2 din 02 iulie 2008, semnat de directorul SA „Avicola-Bucovăț” – Doremidont Corețchii, în funcția de director executiv al SA „Avicola-Bucovăț”, începând cu data de 02 iulie 2008, cu împuterniciri de a semna documente juridice și financiare (vol. I, f.d. 67).

Această circumstanță nu a fost negată în cadrul judecării cauzei de către niciun participant la proces, respectiv, în conformitate cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, fiind degrevată de probațiune. Cu atât mai mult că, în cadrul ședinței de judecată în ordine de recurs, reprezentantul SA „Avicola-Bucovăț”, avocatul Vitalie Ciofu, a confirmat că Ruslan Purice a ocupat funcția dată, în baza acestui ordin și a fost investit cu asemenea împuterniciri.

Distinct acestor circumstanțe, instanța de recurs nu poate accepta ca viabil argumentul că pentru a semna acte de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” în raport cu terții, Ruslan Purice avea nevoie de împuterniciri speciale – exteriorizate într-o procură și că anume pentru această încălcare (culpă) a fost concediat.

În acest sens Colegiul evocă faptul că actul de verificare a decontărilor reciproce este o procedură de control privind solicitarea și confirmarea soldurilor cu debitorii și creditorii, care conține informații cu privire la presupusa situație economico-financiară între debitor și creditor, fiind validat prin ștampilele ambelor părți.

Astfel, actul de verificare a decontărilor reciproce (de verificare a datoriilor) în mod indubitabil face parte din documentele financiare ale persoanei juridice, iar Ruslan Purice, în virtutea împuternicirilor cu care a fost investit prin ordinul nr. C-2 din 02 iulie 2008, era în drept de a semna asemenea acte în numele SA „Avicola-Bucovăț” în lipsa altor împuterniciri speciale exteriorizate prin procuri.

Colegiul consideră că, reclamanta în acțiunea reconvențională, SA „Avicola-Bucovăț” nu a făcut dovada, în conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă că, în virtutea atribuțiilor sale de serviciu, directorul executiv al SA „Avicola-Bucovăț” nu era în drept să semneze în numele societății acte de verificare a decontărilor reciproce (de verificare a datoriilor), fără a avea împuterniciri speciale în acest sens. Or, atribuțiile de serviciu ale directorului executiv – Ruslan Purice și împuternicirile cu care era investit întru exercitarea acestor atribuții poate fi demonstrată doar prin fișa postului, în care sunt indicate exhaustiv drepturile, obligațiile și împuternicirile salariatului.

Deopotrivă, Colegiul apreciază ca reprehensibil și lipsit de suport factologic și probant argumentul precum că Ruslan Purice a fost concediat pentru faptul că a

semnat actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008, fără a avea împuterniciri speciale în acest sens.

Deși, reprezentantul intimatei SA „Avicola-Bucovăț”, avocatul Vitalie Ciofu a susținut că Ruslan Purice a fost sancționat disciplinar cu concedierea pentru că a acționat în numele și pe seama societății în lipsa împuternicirilor legale, nu a administrat și prezentat instanței niciun mijloc de probă care ar confirma acest fapt.

Colegiul consideră că pentru demonstrarea acestei circumstanțe urma a fi cercetată copia procedurii disciplinare intentate pe numele directorului executiv Ruslan Purice, prin care s-ar fi anchetat acțiunile acestuia de a acționa în numele și pe seama societății fără a avea împuterniciri. Dealtfel, instanței nu i-a fost prezentat nici măcar ordinul de concediere a lui Ruslan Purice din funcția de directorul executiv al SA „Avicola-Bucovăț”.

Mai mult ca atât, în acest sens este pertinent faptul că, până la depunerea cererii de chemare în judecată de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, SA „Avicola-Bucovăț” nu a contestat actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 (semnat în numele SA „Avicola-Bucovăț” de directorul executiv – Ruslan Purice), nu a invocat nulitatea și nu a solicitat anularea lui.

În lumina acestor circumstanțe și nefiind probate altele, Colegiul consideră că reieșind din caracterul dominant al funcției ocupate de Ruslan Purice de director executiv, acesta era în drept să semneze actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” din 08 iulie 2008, în baza ordinului privind numirea în funcție nr. C-2 din 02 iulie 2008 din care rezultă expres împuternicirea sa de a semna acte juridice și financiare.

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs apreciază ca irelevant și insuficient argumentul invocat de SA „Avicola-Bucovăț”, precum că actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 este lovit de nulitate absolută și din motiv că la rubrica „semnături” a acestuia nu este indicat numele și prenumele contabilului care l-a semnat.

Colegiul consideră că acest viciu este insignifiant, din motiv ce a fost acoperit prin aplicarea ștampilei SA „Avicola-Bucovăț”, care a dat actului de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 forma de valabilitate și veridicitate.

Corelând cumulul ipotezelor relevate supra, Colegiul nu constată în condițiile din speță nulitatea absolută a actelor juridice ce formează obiectul material al acțiunii reconvențională. Reieșind din acest fapt, urmează a fi respinsă acțiunea reconvențională înaintată de SA „Avicola-Bucovăț” cu privire la recunoașterea nulității actelor juridice.

În atare circumstanțe, instanța de recurs urmează să aprecieze temeinicia argumentelor expuse în acțiunea inițială înaintată de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la existența datoriei SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

La capitolul dat Colegiul reiterează că, în baza Dispoziției Guvernului nr. 6-d din 12 ianuarie 1994 (vol. I, f.d. 101), Hotărârii Guvernului nr. 598 din 08 august 1994 (vol. I, f.d. 97), Hotărârii Guvernului nr. 668 din 07 septembrie 1994 și Hotărârii Guvernului nr. 124 din 27 februarie 1995 (vol. I, f.d. 91-92) au fost încheiate contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, prin

care au luat naștere raporturile obligaționale dintre Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și SA „Avicola-Bucovăț”, fapt care degrevat de probațiune prin prisma art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, deoarece nu a fost negat de participanții la proces.

Ulterior, în baza Hotărârii Guvernului nr. 696 cu privire la prorogarea termenului de rambursare a unor credite, la 01 august 1997, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a semnat cu SA „Avicola-Bucovăț” acorduri adiționale, prin care au modificat termenii de rambursare a creditelor acordate în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

La fel, Colegiul învederează că, la 01 aprilie 2003, a intrat în vigoare Legea cu privire la măsurile de redresare a situației economico-financiare a întreprinderilor zootehnice nr. 113 din 13 martie 2003.

Așa, prin efectul art. 3 din Legea nr. 113 din 13 martie 2003 și a anexei nr. 3 la această lege, SA „Avicola-Bucovăț” i-au fost anulate penalitățile și sancțiunile calculate, conform situației la data intrării în vigoare a prezentei legi, pentru nevărsarea în termen a plăților respective la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și pentru creditele externe și interne acordate de Ministerul Finanțelor.

Potrivit art. 4 din Legea nr. 113 din 13 martie 2003, s-au înghețat, până la 31 decembrie 2007, datoriile pentru creditele externe și interne, acordate de Ministerul Finanțelor, inclusiv dobânzile aferente, ale întreprinderilor avicole (anexa nr. 4), conform situației la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu reeșalonarea achitării acestora, în părți proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, în baza unor contracte încheiate cu Ministerul Finanțelor.

Totodată, prin prisma art. 8 din Legea nr. 113 din 13 martie 2003 Guvernul:

c) va asigura modificarea și completarea contractelor de creditare încheiate anterior cu întreprinderile zootehnice indicate în anexa nr. 3, în condițiile prezentei legi;

d) va asigura recalcularea în valută națională a creditelor acordate întreprinderilor zootehnice indicate în anexa nr. 3 la cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA, stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare dintre Ministerul Finanțelor și întreprinderile zootehnice. La recalcularea creditelor respective în valută națională, se va aplica rata dobânzii egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei la data semnării contractelor de creditare. În cazul în care, la recalcularea creditelor în valută națională, se va obține un sold negativ, angajamentele părților se vor considera onorate.

Sub acest aspect Colegiul notează că SA „Avicola-Bucovăț” este indicată în anexa nr. 3 la Legea nr. 113 din 13 martie 2003, sub numărul de criteriu 32.

Astfel, la 05 martie 2004, SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana directorului Valeriu Corlăteanu, a depus pe numele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova patru cereri, prin care a solicitat în baza Legii nr. 113 din 13 martie 2003 recalcularea datoriei pe creditele externe în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, la situația din 01 aprilie 2003 din valută străină dolari SUA în valută națională, la cursul oficial al leului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data semnării contractelor de creditare și de a îngheța

datoriile formate până la 31 decembrie 2007, cu reeșalonarea termenului de achitare a acesteia de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010 (vol. I, f.d. 10, 19, 28 și 38).

La 15 martie 2004, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a semnat cu SA „Avicola-Bucovăț”, în persoana directorului Valeriu Corlăteanu, care a acționat în baza Statutului, acorduri adiționale la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

Totodată, la 15 martie 2004, a fost întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor dintre SA „Avicola-Bucovăț” (în numele căreia a acționat directorul Valeriu Corlăteanu) și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia datoria SA „Avicola-Bucovăț” pe creditele externe (suma de bază nerambursată și dobânda), la situația din 01 aprilie 2003, constituia 4 665 730,29 de lei, și anume:

- pe contractul de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994: 1 094 522,40 de lei, inclusiv suma de bază – 187 660,40 de lei și dobânda – 906 862 de lei;
- pe contractul de credit nr. 07-19A din 03 aprilie 1995: 1 226 426,69 de lei, inclusiv suma de bază – 429 795,77 de lei și dobânda – 796 630,92 de lei;
- pe contractul de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995: 933 171,20 de lei, inclusiv suma de bază – 349 113 de lei și dobânda – 584 058,20 de lei;
- pe contractul de credit nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995: 1 411 610 lei, inclusiv suma de bază – 547 911 de lei și dobânda – 863 699 de lei (vol. I, f.d. 11, 29 și 39).

La 08 iulie 2008, a fost întocmit, semnat și ștampilat actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, conform căruia, la situația din 01 iulie 2008, soldul datoriei societății pe creditele externe constituia 4 877 711,26 de lei, inclusiv cu termen expirat 4 768 847,95 de lei, și anume:

- soldul la 01 ianuarie 2008: credit – 1 514 480,17 lei; dobândă – 3 151 250,12 lei; penalitate – 0;
- calculat în perioada 01 ianuarie 2008 – 30 iunie 2008: dobândă – 127 447,69 de lei și penalitate – 84 533,28 de lei (vol. I, f.d. 5).

În această ordine de idei, Colegiul deceleză că, deoarece nu a constatat nulitatea actelor juridice invocate de debitorul SA „Avicola-Bucovăț”, în speță, se atestă raportul obligațional al acesteia cu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, născut în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004.

Conform art. 514 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

În corespundere cu art. 513 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bunăcredință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Potrivit art. 512 alin. (1) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de

la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

În sensul art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În înțelesul art. 572 din Codul civil, efectul general al oricărei obligații este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat, adică executarea obligațiilor. Însă, pentru ca această obligație să poată fi executată, ea necesar mai întâi de toate ca ea să existe. Iar, obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în actul din care au luat naștere, printre care locul, timpul și modul de executare.

Din conținutul pct. 2.2 al acordurilor adiționale din 15 martie 2004 la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, rezultă cert că achitarea datoriilor pe aceste credite a fost reeșalonată, în rate proporționale, de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010.

Însă, contrar obligațiilor sale contractuale, în perioada reeșalonată de la 01 ianuarie 2008 până la 01 octombrie 2010, debitorul SA „Avicola-Bucovăț” nu a efectuat nicio achitare în contul stingerii datoriilor creditare în baza contractelor nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995.

Această constatare este trasă din actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008, semnat în numele societății de către directorul executiv – Ruslan Purice (vol. I, f.d. 5).

Colegiul apreciază actul de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din 08 iulie 2008 ca fiind probă pertinentă, în sensul art. 121 din Codul de procedură civilă, deoarece confirmă existența unor circumstanțe importante pentru soluționarea justă a diferendului, *in concreto* referitor la existența raporturilor contractuale și obligaționale între Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004, precum și existența datoriei de bază a SA „Avicola-Bucovăț” pe aceste contracte și a și a dobânzilor conform acestora, la situația din 01 iulie 2008.

Deopotrivă, instanța de recurs consideră că actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 a fost semnat de o persoană împuternicită legal de a recunoaște datoriile SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe contractele de credit nominalizate mai sus, iar valabilitatea și veridicitatea fiindu-i confirmată prin aplicarea ștampilei societății.

Astfel, în virtutea raporturilor obligaționale dintre Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și SA „Avicola-Bucovăț” născute în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004, creditorul Ministerul Finanțelor al

Republicii Moldova este îndreptățit de a pretinde, în temeiul art. 572 din Codul civil, de la debitorul SA „Avicola-Bucovăț” executarea obligațiilor.

La aspectul dat Colegiul apreciază ca fiind lipsite de suport probant argumentele reprezentanților SA „Avicola-Bucovăț”, precum că societatea este degrevată de executarea obligațiilor conform contractelor de credit nominalizate, din motiv că aceste contracte nu au produs efecte juridice, deoarece creditorul nu și-a executat obligația de livrare a mărfii.

Or, din conținutul procesului-verbal nr. 67 din 26 iulie 2007 „Cu privire la selectarea spre nimicire a dosarelor ale căror termen de păstrare a expirat” rezultă cert că Comisia centrală de expertiză, în baza Ordinului nr. 93 din 08 noiembrie 2005 a Ministrului Finanțelor al Republicii Moldova, a selectat pentru a fi eliminate, fiind lipsite de importanță științifico-istorică și de utilizare practică, precum și cu termenul de păstrare expirat dosarele și documentele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

La numărul de criteriu 92, rubrica Direcția de recreditare, a acestui proces-verbal sunt indicate spre eliminare titlurile dosarelor „extrase bancare privind rambursarea creditelor de la agenții economici pentru anii 1994-2001, pe 5 dosare, cu termenul de păstrare – 5 ani, conform art. 235 și cu indicii după nomenclator 8/4-11” (vol. V, f.d. 25-47).

Totodată, potrivit notei-informative (scrisorii) nr. 06-4/192 din 13 aprilie 2011 a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în arhiva fostului Departament Produse Cerealiere nu au fost depistate careva înscrisuri prin care s-ar face dovada livrării grâului pe linia creditului PL-480 către SA „Avicola-Bucovăț” (vol. I, f.d. 156).

Prin urmare, aceste circumstanțe profilează temeinicia argumentului reprezentantului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, precum că imposibilitatea prezentării actelor primare justificative de livrare către SA „Avicola-Bucovăț” a produselor conform contractelor de credit menționate mai sus se datorează nimicirii acestora în legătură cu expirarea termenului de păstrare de 5 ani. Or, conform Indicatorului documentelor-tip și al termenelor lor de păstrare pentru organele administrației publice, pentru instituțiile, organizațiile și întreprinderile Republicii Moldova, aprobat de către Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova la 03 decembrie 1997, perioada de păstrare a documentelor primare constituie 5 ani.

Însă, instanța de recurs vădește că, la caz, executarea obligațiilor de livrare și recepționare a mărfii se confirmă prin acțiunile concludente ale părților, în special ale debitorului SA „Avicola-Bucovăț”.

Așa, prin informația privind achitățile efectuate de către SA „Avicola-Bucovăț” din momentul primirii împrumuturilor pe contractele de credit din speță rezultă că, în perioada anilor 1995-1997, societatea a achitat în total suma de 1 003 783,37 de lei, dintre care 441 832,39 de lei achitați prin mijloace bănești și 561 950,98 de lei prin achitări reciproce (vol. I, f.d. 155).

Așadar, Colegiul consideră că efectuarea achităților în perioada anilor 1995-1997, în contul stingerii parțiale a datoriei pe contractele litigioase, constituie acțiuni concludente prin care SA „Avicola-Bucovăț” a recunoscut că creditorul și-a executat obligațiile contractuale, iar societatea urmează să-și execute corespunzător obligațiile.

Dealtfel, semnarea acordurilor adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004 și depunerea cererilor în temeiul Legii nr. 113-XV din 13 martie 2003, la fel, constituie acțiuni concludente din partea SA „Avicola-Bucovăț” de recunoaștere a executării obligației de către creditor.

Colegiul consideră că este lipsit de suport probant și argumentul reprezentanților SA „Avicola-Bucovăț”, precum că în baza hotărârii din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97, societatea și-a executat obligațiile conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997.

La capitolul dat este remarcabil că, prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97 s-a încasat din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” suma de 5 852 515,82 de lei.

Instanța de recurs atestă că reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț” nu au administrat probe pertinente și concludente, în conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care să confirme că obiectul acțiunii judecate prin hotărârea din 17 decembrie 1997 este identic cu cel ce formează obiectul din prezenta cauză, precum și că obligațiile SA „Avicola-Bucovăț” față de SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” și față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au luat naștere în temeiul aceluiași acte juridice.

Mai mult ca atât, din partea introductivă și dispozitivă a hotărârii din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97 rezultă înafara oricărui dubiu calitatea de creditor al SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”.

La caz, însă, conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997, calitatea de creditor o are Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Respectiv, Colegiul opinează că, la situația din anul 1997, SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” nicidecum nu putea pretinde de la SA „Avicola-Bucovăț” executarea în beneficiul său a unei obligații pe care ultima o avea față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Caracterul declarativ al acestui argument își găsește confirmare și prin faptul că reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț” nu au prezentat instanței de judecată o notă-informativă eliberată de succesorul Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău, prin care să se confirme că în arhiva instanței nu a fost depistat dosarul nr. 1-408/97 sau că acesta ar fi fost nimicit.

Reieșind din aceste ipoteze, este blamabil argumentul, precum că SA „Avicola-Bucovăț” considera că prin hotărârea din 17 decembrie 1997 a Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău în dosarul nr. 1-408/97 societatea și-a executat obligațiile conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997.

Alt aspect important în acest sens Colegiul îl consideră că, potrivit declarațiilor reprezentanților SA „Avicola-Bucovăț”, directorul societății –

Doremidont Corețchii a aflat abia în anul 2008 despre pretinsul fapt că societatea nu și-a executat obligațiile conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, când a aflat despre semnarea actului de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 de către directorul executiv – Ruslan Purice.

Însă, în pofida acestei circumstanțe, nici societatea, nici Doremidont Corețchii în nume propriu nu a contestat aceste contracte de credit, considerându-le tacit ca fiind valabile, veridice și producătoare de efecte juridice conform modificărilor operate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2003.

Cu titlu subsecvent, Colegiul învederează în privința contractului de credit nr. 12-19A din 01 mai 1995 că lipsa semnăturii creditorului Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova pe acesta nu exonerează debitorul SA „Avicola-Bucovăț” de obligația de a rambursa creditul, din moment ce valabilitatea și veridicitatea contractului a fost confirmată prin aplicarea ștampilei cu stemă a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Mai mult ca atât, omisiunea semnării contractului este una insignifiantă în raport cu faptul că contractul a produs deja efecte juridice, prin executarea din partea creditorului a obligațiilor sale de livrare a mărfii în contul creditului. Dealtfel, această omisiune a fost lichidată și prin semnarea acordurilor adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004, precum și recunoașterea de către debitorul SA „Avicola-Bucovăț” a datoriilor conform acestui contract, prin semnarea ulterioară a actelor de verificare a decontărilor reciproce.

Prin urmare, omisiunea semnării de către creditor a acestui contract nu exonerează debitorul de la executarea lui, din moment ce creditorul și-a onorat cu bună-credință obligațiile sale, iar părțile prin comportamentul său concludent au demonstrat voința de a încheia acest act juridic, conformându-și comportamentul în sensul executării lui.

Conjunctura circumstanțelor constatate de instanța de recurs și descrise supra profilează îndatorirea SA „Avicola-Bucovăț” de a-și executa cu bună-credință, conform art. 513 din Codul civil, obligațiunile față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova născute în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004.

Așadar, având în vedere că debitorul a eludat executarea obligațiilor de rambursare a creditelor menționate mai sus, instanța de recurs consideră că Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova este îndreptățit de a solicita încasarea forțată, pe cale judiciară, a datoriei SA „Avicola-Bucovăț” în baza contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004.

Din acest considerent, Colegiul consideră întemeiată și necesară de a fi admisă integral pretenția cu privire la încasarea din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, suma datoriei de bază pe contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august

1997 și 15 martie 2004 în cuantum total de 1 514 480,17 lei, care *de facto* a fost recunoscută de debitor prin actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 semnat de Ruslan Purice

Cu referire la capătul de cerere cu privire la încasarea dobânzilor contractuale, precum și a dezacordului SA „Avicola-Bucovăț” cu modalitatea de calcul, Colegiul atestă că, deși, pe toată perioada procesului în instanțele inferioare SA „Avicola-Bucovăț” nu a pus la îndoială suma datoriei calculată de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, în cadrul ședinței în instanța de recurs SA „Avicola-Bucovăț” a invocat și dezacordul cu acest calcul.

Așa, efectuând verificarea calcului datoriei, Colegiul reține ultimul act de verificare a datoriilor SA „Avicola-Bucovăț” față de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova în baza acestor contracte de credit, și anume cel din 08 iulie 2008 – semnat de către contabilul societății și directorul executiv – Ruslan Purice, care este apreciat de instanță ca pertinent speței. (vol. I, f.d. 5).

Conform acestuia, la situația din 01 iulie 2008, soldul datoriei SA „Avicola-Bucovăț” constituia 4 877 711,26 de lei, inclusiv cu termen expirat 4 768 847,95 de lei, și anume:

- soldul la 01 ianuarie 2008: credit – 1 514 480,17 lei; dobândă – 3 151 250,12 lei; penalitate – 0;
- calculat în perioada 01 ianuarie 2008 – 30 iunie 2008: dobândă – 127 447,69 de lei și penalitate – 84 533,28 de lei (vol. I, f.d. 5).

Dealtfel, suma datoriei de bază nerambursată de SA „Avicola-Bucovăț” pe aceste contracte de credit în sumă de 1 514 480,17 lei corespunde cu cea, care a fost confirmată în cadrul ședinței de judecată de către reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și nu a fost contestată de către reprezentanții SA „Avicola-Bucovăț”, altfel decât prin invocarea presupusei nulități a actelor juridice ce au format obiectul material al acțiunii reconvenționale.

La data adresării Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în instanța de judecată, la 13 aprilie 2010, datoria SA „Avicola-Bucovăț” conform contractelor de credit constituia în total suma de 5 483,985,55 de lei, dintre care 1 514 480,17 lei datoria de bază, restul fiind dobânzi contractuale și penalități de întârziere. Însă, pe parcursul examinării cauzei, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și-a concretizat pretențiile, majorând cuantumul pretențiilor în partea dobânzilor.

În acest sens instanța de recurs reiterează că, în formula pct. 1.4 ale acordurilor adiționale din 15 martie 2004 la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, dobânda se calculează și se achită trimestrial începând cu 01 ianuarie 2008, conform cotei procentuale egale cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

În corespundere cu ar. 585 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Astfel, Colegiul denotă că, în condițiile speței, dobânda contractuală care urmează să fie achitată de SA „Avicola-Bucovăț” pentru neexecutarea contractelor de credit este formată din sumele de 3 151 250,12 lei și 127 447,69 de lei, recunoscute de către debitor prin actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 semnat de directorul executiv Ruslan Purice ca dobânzi contractuale la

situația din 01 iulie 2008, precum și suma dobânzilor calculate de la 01 iulie 2008 până la intentarea procesului de insolvență a SA „Avicola-Bucovăț”.

Prin urmare, Colegiul califică ca fiind corect calculul dobânzilor efectuat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, și conchide că dobânda contractuală care urmează să fie încasată de la SA „Avicola-Bucovăț” pentru neexecutarea contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004, constituie în total suma de 3 944 078,47 de lei, calculată până la momentul intentării procesului de insolvență a SA „Avicola-Bucovăț” și parțial recunoscută de către debitor prin actul de verificare a datoriilor din 08 iulie 2008 semnat de directorul executiv Ruslan Purice, compusă din următoarele sume:

- 1 146 458,97 de lei – conform creditelor externe B.I.R.D. (redresare),
- 770 305,14 lei – conform creditului extern SUA PL-480 tr. 3;
- 2 027 314,36 de lei – conform creditelor externe B.I.R.D. (seceta 1993).

Succesiv, instanța de recurs apreciază ca fiind justificate penalitățile pretinse de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova de la SA „Avicola-Bucovăț”, or, conform pct. 7.2 ale acordurilor adiționale din 15 martie 2003 la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, în cazul neachitării în termenii stabiliți a împrumutului și a dobânzii, suma datoriei neachitate se consideră restantă cu perceperea penalității în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform art. 624 din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

(2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă.

(3) Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

(4) Părțile pot conveni asupra unei clauze penale mai mari decât prejudiciul.

(5) Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

Potrivit art. 625 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția Legii nr. 206-XV din 29 mai 2003), clauza penală se face în scris. Nerespectarea formei scrise atrage nulitatea clauzei penale.

Astfel, penalitățile în mărime de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere din datoria SA „Avicola-Bucovăț” pentru neexecutarea contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004 constituie în total 1 293 144,21 de lei, și anume:

- 398 253,92 de lei – conform creditelor externe B.I.R.D. (redresare),
- 262 627,60 de lei – conform creditului extern SUA PL-480 tr. 3;
- 632 262,69 de lei – conform creditelor externe B.I.R.D. (seceta 1993).

Continuând șirul logic al ipotezelor relevate supra, Colegiul consideră necesar de a încasa din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, datoriile conform contractelor de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie

1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004, în sumă totală de 6 751 702,85 de lei, dintre care:

- 1 514 480,17 lei – datoria de bază la credite;
- 3 944 078,47 de lei – dobânzi;
- 1 293 144,21 de lei – penalități de întârziere.

În conformitate cu articolul 94 din Codul de procedură civilă, (1) instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

(4) Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

În corespundere cu articolul 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În această ordine de idei, Colegiul urmează să încaseze din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul statului taxa de stat, de plata căreia reclamantul Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a fost scutit prin efectul legii.

Conform articolului 3 pct. 1) lit. a) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, tariful taxei de stat se stabilesc în quantum de 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 de lei și nu mai mult de 25 000 de lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 de lei și nu mai mult de 50 000 de lei de la persoanele juridice.

Având în vedere că instanța de recurs a conchis necesitatea încasării de la SA „Avicola-Bucovăț” a sumei de 6 751 702,85 de lei, quantumul taxei de stat de 3% din suma încasată constituie 202 551,09 lei, însă, prin prisma articolului 3 pct. 1) lit. a) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, nu poate depăși 50 000 de lei.

Respectiv, în conformitate cu art. 94 și 98 din Codul de procedură civilă coroborate cu prevederile art. 3 pct. 1) lit. a) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, Colegiul urmează să încaseze din contul SA „Avicola-Bucovăț” în beneficiul statului taxa de stat în quantum de 50 000 de lei.

În corolar, instanța de recurs vădește că circumstanțele constatate și expuse supra profilează ca fiind eronate concluziile date de prima instanță și instanța de apel, or, acestea au judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil, care au o speranță că instanța de judecată se va pronunța asupra tuturor motivelor invocate.

Având în vedere caracterul încălcărilor primei instanțe și a instanței de apel, unica posibilitate de corectare a acestora este casarea integrală a deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni, cu emiterea unei decizii noi, în sensul admiterii parțiale a acțiunii depuse de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și respingerii acțiunii reconvenționale înaintate de SA „Avicola-Bucovăț”, ca fiind neîntemeiată.

Dat fiind faptul că prima instanță și instanța de apel au emis hotărâri neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, casării integrale a deciziei din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni, cu emiterea unei decizii noi.

În conformitate cu art. 94, 98, 239-241, 243, 442, 444 și 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia din 18 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 iulie 2015 a Judecătoriei Strășeni, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care:

Se admite integral cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolabilitate, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, societatea pe acțiuni „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” cu privire la încasarea datoriei creditare, dobânzilor și penalităților.

Se încasează din contul societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolabilitate, cod fiscal 100360052422, cu sediul pe str. Vasile Alecsandri, 1, or. Bucăvăț, în folosul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, suma datoriei de bază la contractele de credit nr. 07/2-1A din 21 ianuarie 1994, nr. 07-19A din 03 aprilie 1995, nr. 12-19A din 01 mai 1995 și nr. 11-01A 13 din 30 mai 1995, modificate prin acordurile adiționale din 01 august 1997 și 15 martie 2004 ce constituie 1 514 480,17 lei (un milion cinci sute paisprezece mii patru sute optzeci, 17); dobânzi în sumă totală de 3 944 078,47 de lei (trei milioane nouă sute patruzeci și patru de mii șaptezeci și opt, 47) și penalități în sumă totală de 1 293 144,21 de lei (un milion două sute nouăzeci și trei de mii o sută patruzeci și patru, 21), per total suma de 6 751 702,85 (șase milioane șapte sute cincizeci și una de mii șapte sute doi, 85).

Se încasează din contul societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolabilitate, cod fiscal 100360052422, cu sediul pe str. Vasile Alecsandri, 1, or. Bucăvăț, în folosul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, taxa de stat în cuantum de 50 000 de lei (cincizeci de mii).

Se respinge acțiunea reconvențională intentată la cererea societății pe acțiuni „Avicola Bucovăț”, în proces de insolabilitate, împotriva Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ruslan Purice, Valeriu Corlăteanu

și Tudor Mogîldea cu privire la recunoașterea nulității actelor juridice, ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Svetlana Filincova

Victor Boico

Nicolae Craiu